

rettigelse i regeringen at holde SF uden for indflydelse i dansk politik, og nu ser vi, at CD krampagtigt ved et angreb både i aviserne, i offentligheden og også her i dag prøver at forsvare sine egne ugeringer med et angreb på Det Konservative Folkeparti. Helt ærligt, må jeg sige til hr. Peter Duetoft, som jeg i øvrigt har stor respekt for, at så synes jeg, det er at synke lige lovlig dybt.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.10

Mødet genoptaget kl. 13.15

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Justitsministeren (Bjørn Westh) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien og retsplejeloven. (Revision af psykiatriloven). (Lovforslag nr. L 133).

Justitsministeren (Bjørn Westh) og miljø- og energiministeren (Svend Auken) har meddelt mig, at de ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig:

Redegørelse om udvikling i forvaltningsmyndigheders adgang til privat ejendom uden retskendelse, om udvikling i anvendelse af erstatningsfri reguleringer inden for plan-, miljø- og naturbeskyttelsesområdet. (Redegørelse nr. R 9).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Jeg foreslår, at forhandlingen om denne redegørelse finder sted torsdag den 20. februar 1997. Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte dette forslag som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Forhandlingen om finanslovsforslaget genoptoges.

Jes Lunde (SF):

Finansloven for 1997 er ved første øjekast som sædvanlig en knastør og tung sag med alenlange talkolonner og snørklede paragraffer. Mange vil sikkert finde den kedelig, og det er i hvert fald ikke den bog, der forsvinder først fra mit skrivebord derhjemme, fordi familien har lyst til at smuglæse i den.

Men for første gang i mange år skal man kun en anelse ned under overfladen, før man opdager, at finansloven er sprængfyldt med gode nyheder. Efter mange år med finanslove, der altid indeholdt asociale besparelser, er udviklingen i år vendt, og vi står med en håbets finanslov, hvor alt nyt er godt nyt.

Finansloven indvarsler ikke verdensrevolutionen, og der er stadig væk mange ting, som SF gerne ser ændret markant. Det meningsløse spild af milliarder på militær, den økonomiske politik, der tager alt for lidt hensyn til miljøet, den fortsat alt for hårde kurs over for mennesker, der er uforskyldt arbejdsløse, for blot at nævne nogle få centrale eksempler. Arbejdsløsheden er stadig væk tårnhøj, og den sociale nød er mange steder stor. Verdenssamfundet, inklusiv det danske, er på en miljømæssig katastrofekurs, som det kræver kolossale ændringer at rette op på. Der ligger gigantiske opgaver og venter på os. Dem vil vi ikke bilde nogen ind vi har løst med årets finanslovaftale.

Men vi finder det i SF meget tilfredsstillende, at det er lykkedes at lave en aftale, der er markant anderledes end sidste års finanslovforlig. Forliget fra sidste år øgede den sociale skævhed, skar ned over for arbejdsløse, fjernede formueskatten, øgede militæruddgifterne og indeholdt ikke ét eneste grønt initiativ. I år er det lykkedes at bryde den asociale linje, at skabe en lang række forbedringer for unge med mangel på uddannelsespladser, fast arbejde til mange arbejdsløse, større social retfærdighed, en styrket indsats i miljøpolitikken, kort sagt at ændre hele grundlaget for, hvilke emner der tages alvorligt og diskuteres i en finanslovforhandling.

SF opstillede allerede i oktober en liste over, hvilke fem hovedområder vi ville tage fat på i finansloven:

For det første en større indsats imod arbejdsløsheden.

For det andet bedre arbejdsmiljø, stop for nedslidningen.

For det tredje bedre offentlig økonomi, styr på statsgælden.

For det fjerde bedre miljøpolitik, styr på den grønne gæld.

Og for det femte børnenes finanslov.

I dag kan vi se tilbage på, at det er lykkedes at komme igennem med indflydelse på alle punkter.

Den styrkede indsats imod arbejdsløsheden sker især ved at sætte øget gang i uddannelserne. Vi får på finansloven oprettet 2.400 nye uddannelsespladser på de videregående uddannelser, og det er godt nyt til de mange unge, der hvert år bliver afvist ved studiestarten. Vi får afsat penge, der giver mulighed for at etablere mindst 2.000 voksenlærlingeforløb, hvor voksne ufaglærte får sig en faglig uddannelse. Det er et område, hvor SF har presset på i årevis, fordi vi anser det for at være en helt afgørende forudsætning for at få nedbragt den alt for høje arbejdsløshed blandt ufaglærte.

Vi får afsat penge til en styrket indsats for at skaffe lære- og praktikpladser især til de grupper af unge, der i dag har svært ved at få en praktikplads. Vi får afsat flere penge til efteruddannelse, til styrkelse af kvaliteten på fagområder, der har haltet bagefter, og vi får sikret daghøjskolerne bedre økonomiske vilkår på et tidspunkt, hvor mange af dem er truet af lukning. Håndsrækningen burde være kommet langt tidligere, men først nu har vi politisk kunnet komme igennem med det. Vi håber, at det er tidsnok til at redde de bedste af skolerne.

I arbejdsmarkedspolitikken har regeringen og SF aftalt regler, der skal sikre en 30 pct.s nedgang i overarbejde i staten, så der i stedet frigøres penge til nye stillinger. Vi får altså lavet noget arbejdsfordeling. I stedet for, at nogle knokler på fuld tid og endda på overtid, så får vi nu skabt plads til ledige, der gerne vil have arbejde.

Vi får indført en præmiering, så kommuner, der ansætter personer fra puljejob i en ledig fast stilling, kan få et tilskud på 25.000 kr. De får med andre ord penge til at lave en positiv særbehandling, hvor kommunen kan lave en længst ledig først i arbejde-politik, når de alligevel skal besætte en stilling. Vi anser det for at være meget vigtigt, at de mennesker, som har den allerstørste risiko for at falde ud af dagpenge-systemet, bliver hjulpet over i fast arbejde. Det betyder også, at de puljejob, som SF har rettet en meget hård kritik imod ved sidste års finanslovsforlig, nu kan få et andet indhold; i stedet for at

blive en parkering på vej ud af det sociale sikkerhedsnet kan det nu blive en rugekasse for folk, som kommunerne ved at de senere kan ansætte i fast arbejde.

Vi får afsat 500 mio. kr. over en 4-årig periode til at skabe nye ordinære arbejdspladser til løsning af miljøopgaver inden for jordrensning, byøkologi, vedvarende energi, energibesparelser, vandbesparelser, kloakreovering, genanvendelse, økologiske fødevarer, naturgenopretning m.v.

Større beskæftigelse betyder mange gange et øget ressourceforbrug, større forurening og nedslidning af naturen. Vi har med den her halve milliard kroner vist, at det kan lade sig gøre at tænke helt anderledes. Vi får en politik, hvor kampen imod arbejdsløsheden ikke bliver miljøpolitikens fjende, men hvor vi tværtimod forstår at skabe en beskæftigelse, der løser miljøproblemer.

Samfundet har hvert eneste år udgifter i milliardklassen som følge af et dårligt arbejdsmiljø. Sygdom, hospitalsbehandling og invaliditet koster voldsomme summer ud over alle de menneskelige lidelser. Derfor har det været vigtigt for SF at få kastet mere lys over den mishandling af mange mennesker, der er resultatet af et dårligt arbejdsmiljø. På finansloven afsættes der flere midler til forskning og uddannelse i arbejdsmiljø. Vi får taget hul på en debat om skærpede strafferammer og om oprettelse af et særligt arbejdsmiljø-Ribers til at registrere virksomheder, der år efter år er de værste syndere.

Derudover har vi aftalt, at vi efter nytår skal i gang med at fastlægge principper for et forsikringssystem, hvor arbejdsskadeforsikringen bliver afhængig af, hvordan arbejdsmiljøet er på virksomheden – lidt ligesom i bilforsikringen, hvor præmien stiger markant, hvis man har stribevis af skader bag sig.

De fleste partier i Folketinget var allerede, inden forhandlingerne om finansloven for 1997 startede, enige om, at det skulle ende med en aftale om finansloven, der sikrede balance på de offentlige finanser, så gældsætningen blev bragt til ophør. Det mål nås med SF's aftale med regeringen. Vi får endda et pænt plus på et sted mellem 1½ og 2 mia. kr. ifølge Økonomiministeriets økonomiske oversigt. Vi har vel herved også leveret grundlaget for at få aflivet den ældgamle, men forkerte myte om SF's økonomiske uansvarlighed. Aftalen giver en klart bedre stilling for de offentlige finanser end sidste års aftale med De Konservative.

Jeg vil gerne tilføje, at SF faktisk i forhandlingerne arbejdede for en endnu større forbedring af statsfinanserne, og de engangsindtægter, der tæller med i år som så mange år forud, er alle sammen kommet ind i aftalen på regeringens initiativ. SF havde faktisk en lang liste med forslag til flerårig finansiering, som slet ikke blev opbrugt under forhandlingerne.

Vi er nemlig klar til fra SF's side at opbygge et større overskud på de offentlige finanser, så vi kan begynde at afvikle gælden, men foreløbig må vi altså nøjes med, at det er lykkedes at sætte en stopper for gældsætningen. For SF er det derudover en særlig glæde at konstatere, at det har kunnet lade sig gøre uden de sociale nedskæringer, der var i regeringens oprindelige udspil. De er alle sammen taget ud i løbet af forhandlingerne.

Miljøpolitikken bliver især styrket i kraft af den grønne beskæftigelse, men også ved at der afsættes andre millioner kroner til forskning og udvikling inden for økologi, vedvarende energi og energibesparelser.

Derudover lægges der op til en tættere opfølgning på CO₂-handlingsplanen og planen for udbygning af den vedvarende energi, så den vedvarende energi gradvis kan dække et procentpoint mere af energiforbruget om året.

Som noget helt nyt er det også aftalt, at finansloven fremover skal miljøvurderes, inden den fremlægges. Finansministeren skal altså næste år i august, når han fremsætter regeringens forslag til finanslov, ikke kun fremvise plancher over, hvordan det går med beskæftigelsen, betalingsbalancen og statens finanser; de centrale miljøproblemer skal også tages med, så vi fra starten får fuld klarhed over, om regeringen har fremlagt en politik, der forværrer problemerne, eller en politik, der bidrager til en løsning. Det glæder vi os meget til at se finansministeren optræde med i august måned.

Min drøm er sådan set, at den panik, der i øjeblikket breder sig rundt om i Europa, hver gang et land afviger 0,1 pct. fra inflationsmålet, bliver flyttet, så panikken og kravet om øjeblikkelig handling globalt kommer til at gælde dér, hvor det er meget mere på sin plads, nemlig når et land svigter afgørende, vedtagne miljømålsætninger.

Vi ved godt, hvordan det er i øjeblikket. Økonomiministeren er den første til at se dybt bekymret ud, hver gang inflationen skrider med 0,1 pct. Vi glæder os til den dag, hvor hun begynder at se lige så bekymret ud, når der er

nogle miljømålsætninger, der ikke holder, når man bryder med de CO₂-målsætninger, der er vedtaget her i Folketinget.

Det sidste hovedområde, vi satsede på, var at give børnepolitik en bedre placering i forhandlingerne. Inden for en begrænset økonomisk ramme var der ikke plads til milliardkravene, og vi valgte derfor at fokusere på de allermost truede børn.

Vi fik afsat midler til at sikre børn en talsmand i de skilsmissesager, hvor der er en risiko for, at børn kommer alvorligt i klemme, og til at frikøbe en voksen til at følge barnet i svære børnesager. Det kan være læreren, pædagogen, idrætslederen eller en anden voksen, som barnet er trygt ved, der frikøbes til at være en sikker voksenkontakt, i princippet i døgn drift, når barnet er i den frygtelige situation, at de nære voksne har svigtet.

Vi fik afsat midler til flere og bedre behandlingstilbud. Først og fremmest nedbringelse af ventelisterne på børnepsykiatrisk behandling. I nogle amter er der op til 12 måneders ventetid inden for børnepsykiatrien, og det er selvfølgelig menneskeligt helt uacceptabelt.

Det er summen af alle disse ændringer, som jeg har remset op her, der får mig til at tale om håbets finanslov. Jeg tror, enhver kan se forskellen på, om man som sidste år skærer hårdt ned i levevilkårene for præcis de mennesker, der i forvejen har mindst at leve for, klipper store huller i det sociale sikkerhedsnet og giver kæmpe mæssige skattelettelser til de rigeste i form af ophævelsen af formueskatten, og så på den anden side den lange liste over de positive nyheder i aftalen mellem SF og regeringen.

Aftalen viser, at det gør en forskel, når SF laver finanslov. Vi står stadig væk grundlæggende med et samfund, der er præget af katastrofale ubalancer. En alt, alt for stor arbejdsløshed. En social forræelse med mange udstødte. En mangel på indflydelse på eget liv for i hundredtusindvis af mennesker. En mangel på langsigtet miljømæssig bæredygtighed i produktionsformer og leveformer. Og en etisk rodløshed, hvor alt for mange frustreres af mangelen på fælles værdier i vores samfund.

Men dette års finanslov viser en klar retning for, hvordan det kan lade sig gøre at tage fat på problemerne. Med et langt, sejt og stadig stærkere træk i den retning kan vi skabe et samfund, der er præget af en langt bedre social balance, lige muligheder, miljømæssig bæredygtighed og med menneskelig værdighed.

Det er efter SF's opfattelse hovedopgaven frem imod det kommende årtusinde. SF vil stemme for finansloven for 1997.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg synes, der kan være grund til at kvittere for meget af det, hr. Jes Lunde siger her om den finanslov, som nu skal vedtages i eftermiddag eller i aften.

Men jeg synes, at billedet af, hvad vi lavede af finanslovløsning sidste år, er tegnet noget skævt. Det har jeg megen forståelse for at SF har brug for i en situation, hvor man bevæger sig fra at stemme mod sidste år til at stemme for i år ved den endelige afstemning efter tredjebehandling.

Men realiteten er, at mange af de resultater, som gør, at der er en god grobund for at kunne lave nogle gode og positive initiativer i år, blev skabt ved bl.a. at lave en arbejdsmarkedsreform sidste år, hvor man skabte de puljejob, som er en aktiv indsats for, at man kan give de ledige, som hidtil har måttet opleve nogle meget kortvarige tilknytninger til arbejdsmarkedet, et ordentligt og substantielt tilbud. Det har så givet os mulighed for at supplere i år, og det synes jeg er en god ting, men grundlaget for det område blev faktisk skabt sidste år.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Nej, det bliver vi altså ikke enige om, det kan jeg godt sige. Den finanslov, der blev lavet sidste år, anså vi for at være et helt uacceptabelt sort forlig. Det var et forlig, hvor man skar ned på dagpengene for unge, hvor man gjorde det værre for arbejdsløse at være i dagpengesystemet, hvor de fik øget risiko for at falde ud af dagpengesystemet og ned på bistandshjælp, og hvor der blev lavet nogle puljejob, hvor de skulle arbejde for dagpengene, samtidig med at deres dagpengeperiode gik, så de stille og roligt gled ud af dagpengesystemet. Og samtidig med, at man gennemførte de her stramninger over for arbejdsløse, fjernede man formueskatten, man brugte 3/4 mia. kr. på at give gaver til de mennesker, der i forvejen har en formue på over 1,3 mio. kr.

En sådan skæv politik, hvor man skærer ned på de dårligst stillede og giver gaver til de rigeste, vil SF aldrig gå med til at betegne som grundlaget for noget som helst, der kan ligne en succes, tværtimod.

Opgaven for os i år har været at forsøge at rette op på så meget som muligt af det. Det er det, der er lykkedes på puljejobområdet ved at give kommunerne et incitament til at flytte folk fra de her puljestillinger og over i fast arbejde. Det, vi gør nu med den grønne beskæftigelse, er at lave fast arbejde til arbejdsløse i stedet for sådan nogle midlertidige løsninger, hvor man falder ud af dagpengesystemet.

Så jeg kan desværre ikke kvittere for den socialdemokratiske ordførers pæne ord i starten. Det forlig, der blev lavet sidste år, synes vi var uacceptabelt. Det var helt oplagt, at SF måtte stemme imod sidste år. Hvis regeringen nogen sinde finder på at lave noget i den stil igen, vil SF også stemme imod det. Jeg råder regeringen til at holde op med det og lytte til de forslag, der er kommet fra SF i år, lytte til den nye linje, der ligger i det, vi laver i år, hvor det, vi skaber, er ordinær beskæftigelse og udelukkende en positiv indsats over for de arbejdsløse og andre, der har hårdt brug for en indsats herindefra.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Pointen i mine bemærkninger var, at SF faktisk lukrerer på nogle af de resultater, der er skabt på grundlag af det, der blev lavet sidste år, og som man var meget imod, måske reelt, men i hvert fald verbalt. Der blev sidste år, bl.a. for unge, men måske også især for de langtidsledige, skabt en bro til beskæftigelse, og det viser så nogle resultater, som vi bl.a. kan indarbejde i de videre perspektiver, der ligger for den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken; der er en lang række langtidsledige, der er kommet i beskæftigelse. Det er et af de steder, hvor vi ser indsatsen være allermest markant, og vi ser, at ungdomsarbejdsløsheden falder betydeligt, fordi unge er kommet i aktivitet, enten i arbejde eller i uddannelse på de uddannelsesvilkår, som gælder for alle andre unge.

Så pointen er, at der behøver ikke at blive gjort det, vi lavede sidste år, fordi det er lavet, og det lukrerer SF i nogen grad på.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg vil godt sige, at det billede er jeg fuldkommen uenig i. I det omfang, der er nogle unge, der er kommet i ordinær beskæftigelse eller er kommet i gang med en ordentlig uddannelse med et ordentligt kvalitativt indhold, så er det noget, som SF støtter. Det gør vi nu, og det gør

de vi også sidste år i forhandlingerne. Vi sagde helt klart, at vores mål er ikke, at mennesker går passive på dagpenge i årevis. Vores mål er heller ikke, at de unge ryger direkte over i bistandssystemet og tror, at de skal blive dér. Vi er tilhængere af en tidlig opsøgende indsats over for arbejdsløse, både unge og ældre.

Men det, vi har vendt os imod, og det, vi stadig væk vil vende os imod, er de tomme løsnin-ger. Det er dér, hvor man beder folk om at arbejde for dagpengene i puljefjob, samtidig med at de falder ud af dagpengesystemet. Det er dér, hvor man tvinger unge i gang med en uddannelse uden perspektiv, halvhjertede uddannelser, 18 måneders uddannelsesforløb, som ikke ender med, at man får nogen erhvervskompe-tence overhovedet. Sådan nogle ting vil vi ikke være med til; der skal være mening med det her. Men at skaffe nye job i ordinær beskæftigelse til de unge og at skaffe ordentlige uddannelsesstilbud i form af kvalitetspræget uddannelse er vi med på, og det er det, vi føler at vi gør med dette års finanslov, og dér er der altså for os at se en kvalitativ forskel på de aftaler, vi har indgået i år, og dem, man har indgået tidligere.

Bjørn Elmquist (RV):

I min tidlige barndoms bøger mødte jeg en per-son, der hed Anton Hannibal Olsen. Jeg ved ikke, om der er nogle blandt tilhørerne, der husker ham, men særkendet ved ham var, at han ikke kunne ikke lide at gå i skole, og derfor lærte han først at læse og skrive og regne i en meget fremrykket alder.

Og en af de spændende historier i bogen gik ud på, at han var ude at gå og var ved at fare vild, og illustrationen viste, at han var kommet til et vejkryds, hvor vejen delte sig i en gaffel, hvor den rigtige vej gik til den ene side og den forkerte vej til den anden side, og det stod der faktisk på vejskiltene, men da Anton Hannibal Olsen ikke ville gå i skole, havde han aldrig lært at læse og skrive, og derfor gik han den forkerte vej, og derfor måtte han gå en meget lang omvej og kom så sent hjem, at hans familie havde spist til middag, og så måtte han gå sulten i seng. Det var en af historierne i bogen.

Og hvor vil jeg så hen med det? Jo, jeg synes faktisk, at vi i går og i dag har stået ved et tilsvarende kryds og set den rigtige vej og den forkerte vej, og nogle af os nøjedes med at kigge ned ad vejen, nogle ville gerne gå ned ad den, og nogle af os var helt klar over, at den ville vi ikke drømme om at gå ned ad, men vi ville godt

være med til at få folk til at se ned ad den og prøve at finde ud af, hvor den ville føre os hen.

Og hvad så vi så? Vi så en benhård vilje, først og fremmest fra V's og K's side. Men evnerne svarede ikke til viljen; det har både gårdsdagens debat og debatten i formiddags handlet om, for tingene hang jo ikke sammen, for der skulle have været samlede besparelser for 1997 på 17,7 mia. kr., men i går – det tog lidt tid at nå dertil – blev med et pennestrøg en femtedel, ca. 20 pct., af disse besparelser fjernet, fordi det viste sig, at selv V og K måtte erkende, at der formentlig vil-le have været tale om forligsbrud, hvis man havde gennemført de foreslåede besparelser på orlovsordningerne. Sammenlagt drejede det sig altså om ca. 3,5 mia. kr. ud af 17,7 mia. kr., og det forsvandt så.

Og vi har jo ikke taget fat på dem alle sam-men, men nogle af dem har vi da taget fat på ved flere lejligheder, og så sent i debatten og relativt få timer før den sidste afstemning er vi stadig væk helt uden svar, og flere har altså haft fat i dem, men jeg skal bare nævne to af dem:

Det ene har at gøre med straksaktiveringens på bistandshjælpmrådet, hvor man i V og K-beregningerne taler om en merudgift på 380 mio. kr., og hvor regeringens embedsmænd har udregnet det til en merudgift på 2,5 mia. kr., men hvor de så ikke tager højde for det, der kal-des motivationsfaktoren, nemlig hvor mange mennesker der af sig selv vil sørge for at komme ud af systemet i stedet for at blive tvunget til en straksaktivering, hvis de ved, at den lurer lige om hjørnet. Men accepterer vi, at det skulle være en femtedel af dem, så er vi nede på 2 mia. kr. Men stadig væk: 2 mia. kr. – 2.000 mio. kr. – i forhold til V's og K's vurdering på 380 mio. kr., det hænger ikke sammen, og vi fik aldrig svar på det.

Vi har heller ikke fået noget svar om hjemme-serviceordningen – for nu at tage en anden kon-kret ting af en lidt mindre størrelsesorden, men af stor betydning for mange. Dér ville man spare 580 mio. kr. i Erhvervsministeriet, fordi der ikke længere skal være tilskud. Til gengæld skal der kunne foretages skattefradrag, og som følge af det skattefradrag beregner man et proventutab på 280 mio. kr. – nu tager jeg det fra erindrin-gen, men jeg mener, at det er rigtigt ramt; det er i hvert fald i den størrelsesorden – igen en gan-ske væsentlig manko.

Og nu har jeg bare nævnt to, for jeg vil ikke bruge hele min ordførertale på dét, men hvorfor får vi ikke et kompetent svar fra hr. Thor Peder-

sen, eller hvem der ellers måtte føle sig kaldet til at gå herop, fra Venstres partiformand og ned igennem rækkerne? Det er åbenbart kun partiformanden, der kan komme med sandheden i denne debat i dag.

Og hvad med De Konservative?

Jeg har hæftet mig ved, at fru Pia Christmas-Møller på intet tidspunkt indtil nu har hørt efter, hvad jeg har stået her og sagt, og så får hun jo svært ved at svare på det. Men heller ikke tidligere har hun villet svare på den mangel på sammenhæng, der var i V's og K's oplæg – alt det, som vi ville møde, hvis vi som en anden Anton Hannibal Olsen uden at kunne læse og skrive, fordi vi ikke ville gå i skole, vaklede ned ad den forkerte vej, som Venstre og De Konservative viste os. Men det har vi heldigvis med gårdsdagens afstemninger lagt bag os.

Og det, som V og K hævdede fandtes i dette Folketing, et realistisk alternativ til denne regering, er ligesom V's og K's forkromede økonomiske planer fuldstændig smuldret mellem fingrene på dem. Der er intet tilbage af et realistisk alternativ til den nuværende regering i dette Folketing.

Jamen vælgerne vil noget andet! Lad os snakke om det senere.

Se, det var den forkerte vej. Og i dag står vi så og er parate til at gå den rigtige vej. Og vi kommer den vej – tag ikke fejl af det! – for senere på dagen vil et endog meget stort folketingsflertal stemme denne finanslov igennem. Det fik vi trods alt trukket ud mellem sidebenene på V og K efter at have spurgt og spurgt dem i formiddags.

Så vi har altså fået garanti for eller i hvert fald ord fra denne talerstol for, at V og K vil stemme for denne finanslov senere på dagen – det var egentlig kun Venstre, der sagde det konkret heroppefra, men vi må gå ud fra, at det gælder begge partierne – og det forstår vi i Det Radikale Venstre faktisk ganske godt.

Jeg spurgte et par gange i formiddags hr. Thor Pedersen om det uden at få svar. Det var retoriske spørgsmål, vil jeg gerne vedstå, men jeg kan bare så godt lide at se hr. Thor Pedersen på talerstolen, og jeg vil også godt have, at der er lidt substans i hans udtalelser; så det var det, jeg prøvede at lægge op til, men det lykkedes desværre ikke.

Men der vil blive svaret på det i eftermiddag eller i aften ved, at der bliver trykket på knapperne, og så vil vi formentlig se, at kun de to partier på den yderste højrefløj, Z og O, vil

stemme imod, mens Venstre og De Konservative vil være med til at bære denne finanslov igennem til realiteternes verden.

Og det er også klogt, for det er en ganske god finanslov. Det er faktisk den første, der i mands minde eller i hvert fald en menneskealder, ca. 30 år, vil skabe balance på de offentlige budgetter, statens og amternes og kommunernes.

Så vidt jeg erindrer, har det ikke været tilfældet siden 1961. Var vi en overgang i midten af 1980'erne tæt på uden at nå det? Det kan vi slå tilbage og se efter. Men det er i hvert fald min vurdering, at vi skal ganske langt tilbage for at være i denne situation.

Det ville da også have været ganske grotesk, om nogen af dem, der gennem tiden har talt mest om behovet for balance på de offentlige udgifter – Venstre og De Konservative – skulle stemme imod sådan en finanslov.

Så velkommen i klubben, velkommen i foreningen! Vi er da glade for, at man omsider indser det fornuftige i det.

Det Radikale Venstre har gennem mange år, ja helt tilbage til 1980'erne – vel faktisk fra dengang, da man i 1981 skuede ned i den gabende afgrund og den daværende statsminister, Anker Jørgensen, overlod tøjlerne til sin efterfølger, forhenværende statsminister Poul Schlüter – været med i det, som man kalder det lange, seje træk.

Og et langt, sejt træk er der ikke meget sex eller jazz i eller spændende over.

Som Børsen skrev i sommer, da finanslovforslaget blev fremsat: Sikke en kedelig finanslov! Den var der ikke meget spræl i.

Næ, den gjorde bare det, at den fortsatte det lange, seje træk hen til den balance på de offentlige udgifter, som nu bliver en realitet.

Ja, den seneste budgetredøgørelse, som finansministeren kunne fremlægge forleden dag – i tirsdags var det vist, i forgårs; længere siden er det faktisk ikke – siger, at der nu måske bliver tale om et overskud på 2 mia. kr.

Men det er ikke sådan, at vi falder om i henrykkelse i Det Radikale Venstre. Det ville faktisk være upassende, om vi begyndte at juble i den forstand. For selvfølgelig er hverken denne finanslov eller dansk økonomi såvel som noget andet menneskeskabt værk optimalt. Vi kunne håbe på meget bedre ting, men alligevel er det ganske godt.

Og det lange, seje træk trak vi for 2 år siden sammen med Venstre og De Konservative og sidste år med De Konservative alene i den rigti-

ge retning, og i år trækker vi det så med SF og også med en forståelse med Enhedslisten.

Dette års finanslov bliver nu præget af andre ting end sidste års. Okay, det var måske også nødvendigt; der var behov for det.

Vi kan nu tale om øget grøn beskæftigelse, og vi kan tale om en økologisk omstilling. Og vi starter på en miljøvurdering af fremtidige finanslove – en gammel radikal kongstanke – og omlægning fra puljejob til ordinære job. Vi får en øget indsats på uddannelsesområdet med flere tusinde nye pladser. Energi- og miljøområdet får også en hjælpende hånd, og arbejdsmiljøet vil blive udsat for en forbedring.

Sådan kunne jeg blive ved, og jeg kunne selvfølgelig gå i detaljer, men det mener jeg ikke er nødvendigt, for det er jo ikke ændringsforslagene, vi skal tale om i dag.

Men det bliver slet ikke så ringe, når vi kommer hen ad den rigtige vej med denne finanslov, når den bliver vedtaget senere på dagen.

Og så vil jeg prøve at se lidt fremad. Hvor fører den vej os hen?

Det samfundsøkonomiske er sådan set fremlagt, og det går jo godt: For første gang i mange år har vi en harmonisk konstellation af ellers uforligelige og uforenelige faktorer i dansk økonomi.

Det blev sagt tidligere i både økonomiministerens og finansministerens indlæg, så derfor skal jeg ikke trampe rundt i det nu, og det kunne være, at der var nogle, der ville ærgre sig ekstra meget over, at det er rigtigt, men jeg vil blot nævne, at vi har fremgang i beskæftigelsen, at vi har overskud på handelsbalancen over for udlandet, at vi nu får balance i de offentlige udgifter, altså en forbedring af de offentlige udgifters situation, og at vi har en lav inflation plus lav rente og en stærk krone.

Det er ganske enestående, at alle disse faktorer trækker i samme harmoniske retning, og det er bl.a. de seneste års finanslove, der har været medvirkende dertil, og dermed altså regeringens indsats.

Men vi vil selvfølgelig ikke puste os op og gøre os større, end vi er, ved at sige, at det er vores skyld alene, for der er selvfølgelig også nogle nødvendige forudsætninger rundt omkring i verden, der skal opfyldes. Men enhver, der har været ude at sejle i sejlbåd, ved, at hvis man hejser et sejl, fordi der kommer en dejlig frisk brise – måske en spiler eller en spoiler – så nytter det ikke noget, at brisen blæser den rigtige vej, hvis der er et stort hul midt i sejl-

let. Derfor handler det altså også meget om, hvordan man selv klarer sig, og hvad man er parat til.

Er det her så en afsked med den radikale reformvillighed, som fru Pia Christmas-Møller især har interesseret sig for både i går og i dag?

På ingen måde! Vi er reformvillige og parate, som vi har været det hele tiden. Og vi står fast ved indgåede forlig; derom skal der ikke herske tvivl. Og de udtalelser, som fru Pia Christmas-Møller dels i går og dels i dag har hevet frem fra vores sommergruppemøde og det efterfølgende pressemøde, dels fra økonomiministeren og dels fra vores gruppeformand, hr. Jørgen Estrup, er ikke i karambolage med det, jeg står og siger her på gruppens vegne.

Hr. Jørgen Estrup har på ingen måde lagt op til, at vi skulle bryde med vores forlig om orlovsordningerne. Hr. Jørgen Estrup har set hinsides en forligsperiode – han har tænkt langt og højt, og det skal man bestemt ikke klandres for; det bliver han i hvert fald ikke i vores folketingsgruppe – og de ord, som ved den lejlighed blev fremsat, står fuldt ud til troende, og hr. Jørgen Estrup har den radikale gruppes samlede opbakning til det her. Ingen tvivl om det.

Og nu er hr. Jørgen Estrup til stede i salen. Så jeg kan da spørge fru Pia Christmas-Møller, som har haft frokostpausen til at grave i de gamle udtalelser, om vi kan få dem læst op fra talerstolen og så få hr. Jørgen Estrup til at bekræfte det, som jeg allerede har sagt, og som fru Pia Christmas-Møller indtil nu kun har udlagt som skingre og sølle forsøg på fra en radikal ordførers side at leve op til det, vi har sagt.

Men vi mener ikke, at vi med dette forlig siger farvel til vores overordnede ønske: at arbejde for det samarbejdende folkestyre, det samarbejdende Folketing. Vi har haft samarbejde til højre, og nu har vi det til venstre. Det bekræfter regeringens mobilitet og vilje til at søge løsninger, og det gør vi, og det fastholder vi.

Og både Det Konservative Folkeparti og andre partier skal være velkomne til, når de har holdt juleferie, at komme tilbage til os i januar og februar og deltage i et samarbejde, for det, som denne finanslov lægger op til, er ikke et på forhånd givet politisk landskab, og hvis partierne vil komme med relevante bud i stedet for blot oplæg til brud på forlig eller usammenhængende økonomiske planer, som kan pilles fra hinanden, når man tager fat i dem, og som de

partier, der har fremsat dem, ikke engang selv orker at forsøge at forsvare, ser vi faktisk temmelig optimistisk på denne regerings fortsatte samarbejdsmuligheder.

For der er ikke ret meget, der tyder på, at V's og K's i hele november og december erklærede hensigt: at få et valg udskrevet hurtigt og få denne regering væltet, vil blive realiseret.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Finanslovdebatten er selvfølgelig meget vigtig, for finansloven er statens vigtigste regnskab, og det, der sådan set forvirrer mig i denne diskussion, er, at man pludselig regner amterne og kommunerne med, når man taler om det offentlige budget, for hvad rager de egentlig Folketinget? Amterne og kommunerne har ansvaret for deres egen økonomi, og de må ikke have underskud.

Er det for at pynte på underskuddet, man regner de andre offentlige udgifter og indtægter med – vel vidende, at amterne og kommunerne ikke kan tillade sig at køre med underskud?

Hvorfor kan man ikke få det underskud væk fra finansloven? Det er jo ikke nok, at man regner med, at der næste år bliver balance på de offentlige udgifter i almindelighed, for der bliver ikke balance på statens udgifter, og det er det, det drejer sig om, for det er det, de danske skatteydere er interesserede i. De er interesserede i, hvornår der bliver balance, så man kan begynde at betale af på den gæld, staten har stiftet.

Og så kan jeg sige, at for Bornholms vedkommende ser regnskabet meget interessant ud, for vi får godt nok et tilskud til Bornholmstrafikken, men så opkræver man lige så meget i øgede afgifter i 1997. Tak for pengene!

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Nu er hr. Niels Anker Kofoed jo i den situation, at han har et dobbelt mandat, idet hr. Kofoed både er medlem af Folketinget og af Europa-Parlamentet, og derfor synes jeg, det er meget vigtigt, at hr. Kofoed er her i dag, for som hr. Kofoed selv sagde, er finanslovdebatten en vigtig debat.

Men på den baggrund kan jeg da undre mig lidt over spørgsmålet fra hr. Kofoed, for han ved jo, at når vi internationalt og ikke mindst i EU-sammenhæng drøfter budgetterne for den offentlige sektor, så er det jo ikke blot staten, det

drejer sig om, så er det både internationalt og efter EU-målestok de offentlige budgetter, og det er i Danmark budgetterne for både staten, kommunerne og amterne. For når vi måler konvergenskriterier og meget andet, som både er vigtigt i Den Økonomiske og Monetære Union og i øvrigt, er det jo det område, det drejer sig om, og derfor ville det jo være skørt og uforeneligt med vores internationalisering og stigende integrering i det europæiske samarbejde, om ikke vi først og fremmest interesserede os for de offentlige udgifter i almindelighed.

Og jeg skal ikke på nogen måde prøve at skjule, at staten formentlig også i 1997 vil få underskud, men i 1998 vil også det efter de planer, som vi har lagt, og den kurs, som vi agter at fastholde, se anderledes ud.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Når jeg står her på talerstolen og tager ordet, så er det, fordi jeg er valgt på Bornholm og har været medlem af dette Ting i mere end 25 år.

Og jeg vil bare sige til hr. Bjørn Elmquist, at vi aldrig har gjort det på den facon før. Når vi før har diskuteret finanslovens udgifter og indtægter og ændringsforslagene, har vi ikke blandet amterne og kommunerne ind i statens forhold, for det er ikke amternes og kommunernes opgave; de har ansvaret for deres eget budget, og det er derfor, jeg synes, det er en uskik at gøre det under en folketingsdebat om finansloven, som drejer det sig om statens udgifter og indtægter.

Så jeg vil råde til, at man koncentrerer sig mere om det, som det drejer sig om her, for det, der interesserer skatteyderne i Danmark, er, hvor meget de skal betale i skat til staten, og hvorfor de skal betale så meget.

Og det er ikke nok bare at forhøje afgifterne. Der er Bornholm et udmærket eksempel, ikke sandt, for hvad har vi fået ud af, at man har forhøjet afgifterne urimeligt? Det svækker jo blot vores samfund yderligere. Og hvorfor er det sket? For at få indtægterne og udgifterne på finansloven til at hænge sammen.

Det er finansloven, det drejer sig om her, vil jeg sige til hr. Bjørn Elmquist. Det andet har overhovedet ikke noget at gøre med det spørgsmål, jeg har rejst.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Selv om jeg ikke er bornholmer og valgt på Bornholm som hr. Niels Anker Kofoed, glæder

jeg mig alligevel over, at vi i denne finanslov faktisk har tilgodeset de problemer, som Bornholm på grund af sin geografiske placering har med sin infrastruktur og med sin sammenhæng med det øvrige land, og det synes jeg alle danskere burde gøre, og derfor forsvarer vi det. Og vi kunne da også se af Venstres ændringsforslag i går, at man er indstillet på at bruge de 62 mio. kr. i den sammenhæng. Det er helt forsvarligt.

Tilbage til det andet spørgsmål: Det er jo ikke nok at sige, at vi i 25 år aldrig har gjort det før, og det passer heller ikke, for sidste år gjorde vi det også, og forrige år gjorde vi det også. Og jeg mener, at i takt med, at vi meldte os ind i EF i 1972 og dermed var medlem fra den 1. januar 1973, er det ikke nok at komme herop og sige, at vi tidligere altid har gjort sådan og sådan, for allerede i 1970'erne var vi inde i denne udvikling, og det ville være en afvisning af enhver form for integration og mulighed for sammenligning, hvis vi fastholdt det, som hr. Kofoed her siger.

Og lad mig endelig sige, at det interesserer da os alle sammen, hvor meget vi betaler i kommuneskat, for det har da en nær sammenhæng med bloktilskuddene og de forhandlinger, som vi hver sommer har med amterne og kommunerne om deres økonomi. Så jeg har svært ved at forstå, at vi skal fastholde det begreb, som hr. Kofoed her ønsker at vi skal fastholde.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Ole Stavad – til ordføreren, går jeg ud fra.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg har også et spørgsmål til hr. Bjørn Elmquist, som jo har været en af regeringspartierne forhandlere under finanslovforhandlingerne, og jeg vil spørge, om hr. Bjørn Elmquist kan bekræfte, at de forbedringer, der er sket for Bornholmstrafikken, er sket helt uden medvirken eller nogen lyst til at involvere sig i arbejdet fra Venstre og dermed også fra Venstres medlem på Bornholm.

Derudover vil jeg spørge hr. Bjørn Elmquist, om han kan bekræfte, at det, som hr. Niels Anker Kofoed sagde om budgetterne, ikke kun er forkert, men noget gedigent sludder og vrøvl.

Anden næstformand (Henning Grove):

Det er ikke behageligt, at man viger uden om de regler, vi normalt kører efter her. Er der flere, der ønsker ordet? Hr. Bjørn Elmquist.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg ville ikke bruge de ord, som hr. Ole Stavad brugte, men prøvede at sige det på en pænere måde. Men jeg vil altså fastholde det, som jeg sagde om de offentlige udgifter: at det er rigtigt at holde den balance.

Og om forhandlingerne vil jeg sige, at vi bærer det igennem, som drejer sig om Bornholm, og at jeg synes, Bornholm har fortjent det. Om Venstre så har deltaget eller medvirket eller ej, ender det dog med, at man stemmer for det ved den endelige afstemning – det går jeg ud fra holder stik. Så velkommen i klubben!

Kim Behnke (FP):

Da finanslovaftalen mellem regeringen og venstrefløjen var en realitet, var der ingen tvivl hos Fremskridtspartiet: Det røde kabinet, det røde flertal i Folketinget, skulle manifesteres for alvor!

Vi så tilløb til det allerede sidste år, og forrige år så vi, at et stigende antal af de love og regler, som regeringen fremsatte og Folketinget vedtog, blev vedtaget ved hjælp af venstrefløjen i Folketinget.

Men finansloven er jo noget særligt. Det er godt nok kun et lovnummer som så mange andre lovforslag, men det er dog trods alt næste års budget, og derfor har det selvfølgelig en kolossal signalværdi, når regeringen vælger at indgå en finanslovaftale med venstrefløjen i Folketinget.

Så meget mere skuffende er det for Fremskridtspartiet, at Venstre og Det Konservative Folkeparti ikke kan mande sig op til at udøve den oppositionsrolle, som de så gerne vil påberåbe sig. Og vi har svært ved at forstå, hvorfor partierne Venstre og De Konservative finder anledning til at støtte den finanslov, som med rette både i går og i dag er blevet kritiseret af de to partier.

Man kunne jo stille det spørgsmål: Hvor er smertegrænsen for Venstre og De Konservative? Hvor elendig skal en finanslovaftale mellem regeringen og venstrefløjen være, før de to partier mander sig op til at stemme nej?

I formiddags blev forbipasserende på Slotspladsen mødt af repræsentanter for Venstres Ungdom, som protesterede mod den alt for store statsgæld – et sagligt argument og en saglig protest – og man kunne have håbet, at Venstres Ungdom havde formået at overbevise sit eget partis folketingsgruppe om, at netop fordi sta-

tens gældsætning er så stor, bør partiet Venstre mande sig op til at stemme nej, når vi senere på dagen skal stemme om finansloven, for det kan ikke være rigtigt, at både Venstre og De Konservative føler anledning til så berettiget at kritisere det finanslovsforlig, der foreligger, og så alligevel vælger at bære finansloven igennem.

Men hvad er det så for en udvikling, vi har foran os? Ja, debatten både i går og i dag har jo tydelig vist, at der her i Folketinget er mere end ét bud på, hvordan det danske samfund skal udvikle sig. Og mange af de konfrontationer, vi har set både i går og i dag, særlig i de korte bemærkninger, skyldes jo ikke, at man ikke kan regne i de respektive partier; de skyldes simpelt hen, at vi har en forskellig vurdering af, hvilken udvikling det danske samfund skal have.

Ser man lidt historisk på, hvordan udviklingen har været i vores samfund, så gik Danmark i 1960'erne fra at være et landbrugsamfund til at blive industrisamfund. Og op igennem 1960'erne og 1970'erne sørgede man ved hjælp af regulering fra Folketingets side for, at færre og færre kunne ernære sig ved hjælp af landbrug.

De få landbrug, der er tilbage i dag, kan nok brødføde det danske samfund, men det er jo kun et spørgsmål om tid, for i takt med, at SF og Enhedslisten får held til at forbyde landbruget både at bruge gødningsstoffer og at bruge ukrudtsbekæmpelsesmidler osv., vil det være umuligt at brødføde det danske samfund, og dermed kan vi blive henvist til at skulle importere vores fødevarer for at få mad på bordet hver eneste dag.

Det er allerede i dag sket for en række fødevarer, f.eks. æg, hvor de danske restriktioner er så tunge og så hårde, at det er umuligt at drive en fornuftig virksomhed i Danmark.

Næste offer på listen var så vores fiskeri – et andet af vores primærerhverv. Der har man ved hjælp af regulering af fiskeriet sørget for, at det er totalt umuligt at ernære sig i Danmark. Og når man så ønsker at hjælpe fiskerne, sker det ved, at man tilbyder dem ophugningsordninger eller andre former for statstilskud til at forlade erhvervet, så fiskerbyerne rundt omkring langs kysten dør ud, små og store håndværk ikke kan klare sig længere, og byerne bliver affolket.

Det var to af vores væsentligste primærerhverv.

Vender vi os så til nogle af de andre erhverv, som bidrager til samfundsøkonomien, så har Dansk Industri nu igennem flere år råbt vagt i

gevær og med rette udtalt sin bekymring for den udvikling, der er i gang: For langt de fleste virksomheders vedkommende er det alene fædrelandskærlighed, der holder dem her i landet, for ved at flytte deres virksomhed og deres produktion til udlandet ville de kunne opnå væsentlig bedre tal på deres bundlinje. Det, der får virksomhederne til at forblive her, er altså udelukkende kærligheden til deres fædreland og ikke rationelle økonomiske årsager, for så ville det være en fordel for dem at flytte produktionen.

Vi har fra Dansk Industri fået den klare melding til Folketinget, at hvis ikke dansk industripolitik og primært dansk skattepolitik bliver lagt væsentligt om i de kommende år, kan vi tabe op imod 40.000-45.000 arbejdspladser.

Bevares, vi kan selvfølgelig sætte folk på orlovsordninger eller på AMU-kurser eller sende dem ud at starte økologiske jordbrug rundt omkring, men det er altså bare ikke det, der kan holde vores samfundsøkonomi sammen, og det er ikke det, der kan ses i positiv retning på vores betalingsbalance.

Og så er der jo en række håndværksfag, der gennem længere tid har haft en lidt kedelig tilværelse.

Man forsøger ganske vist i disse år ved hjælp af markante statstilskud til forskellige former for byggeri og offentlige tilskud i kommuner og amter til prestigebyggeri at holde ganske mange håndværkere i gang, men ser man på det regulære private boligbyggeri, er det, der foregår, jo ikke imponerende og langt fra nok til, at vores håndværkere kan holdes beskæftiget.

Så med den form for kunstig beskæftigelse, der foregår ved, at man opkræver skatter og dernæst udbetaler dem som tilskud til at holde folk i gang, kunne man da lige så godt bede de pågældende om at tømme vandpytter.

Bevares, vi får en Storebæltsbro, vi får en Øresundsbro, vi får et nyt Kongeligt Teater, vi får et nyt universitet i København og en lang række andre ting, men hvis man havde spurgt den danske befolkning, havde den klart og utvetydig sagt: Nej tak, det ønsker vi ikke. Vi ønsker vores samfundsressourcer anvendt til andre og bedre formål.

Dette efterår har budt på et par interessante begivenheder. Det har budt på den begivenhed, at arbejdsgivere og arbejdstagere i et par sager har fundet sammen og valgt fælles front mod Folketinget, mod det offentlige.

Den første store sag var, da chaufførerne sammen med deres vognmænd valgte at blokere motorveje, toldekspeditioner osv. i protest mod, at Folketinget ikke tog sig sammen og sørgede for, at de havde tålelige vilkår, når de ligger på landevejene og kører penge hjem til det danske samfund. Først på det tidspunkt, hvor blokaden var en realitet, først på det tidspunkt, hvor det danske samfund kunne mærke, at det gjorde ondt, vågnede politikerne i Folketingets flertal op og indså, at det var nødvendigt at foretage ændringer. Og hvad blev ændringerne så? Ja, man kan sige, det var en sølle sejr, for da man først fik regnet lidt på tallene i Skatteministeriet, var der jo nærmest bare tale om en pristalsregulering siden 1987 af de ændrede befordringsgodtgørelser, udetillæg osv.

Vores fornemmelse er, at der vil komme langt flere af den slags protester, hvor arbejdsgivere og arbejdstagere gør fælles front mod det offentlige og siger: Nu er det nok. Nu vil vi ikke kunne klare mere.

I Socialdemokratiet bliver man skræmt fra vid og sans, når man oplever det, for i det betonte socialdemokratiske verdensbillede er det sådan, at arbejdsgivere og arbejdstagere skal være hinandens fjender, og staten og det offentlige skal bare være dem, der får lov til at opkræve uforskammet høje skatter. Sådan er virkeligheden ikke længere. Når det offentlige lægger beslag på 2/3 af samfundets økonomi, så er det helt naturligt, at der kommer en reaktion, en protest.

Hvad er det så, man protesterer over? Ja, det, man primært protesterer over, er, at vi har et samfund, hvor de, der stiller sig op på en ølkasse og råber og skriger, hvor de, der laver uro og ballade i gaden, hvor de indvandrere, som kræver kulturcentre, hvor de bøller, som stikker ild på restauranter og smadrer vinduer i vores butikker, altid har et flertal bag sig i Folketinget, som for det første er parat til at forsvare deres handlinger og for det andet er parat til at ofre millioner af kroner på sagsbehandlere og psykologer og særlige institutioner, hvor de kan gå rundt og blive plejet.

Men de mennesker, som hver eneste morgen står op klokken kvart over kvalme og hver eneste dag sætter penge til, når de kører på arbejde, fordi de ikke længere har kørselsfradrag, som kan dække de faktiske omkostninger, er på arbejde, knokler for at holde hjulene i gang, kommer trætte hjem om aftenen og har et familieliv, som under ingen omstændigheder er sær-

lig misundelsesværdigt, fordi både far og mor er tvunget til at knokle på arbejdspladsen, hvad oplever de? De oplever, at de penge, de så skraber sammen til det danske samfund, går til naboen og genboen, som nyder godt af disse arbejdsfrie gevinster, som fru Pia Gjellerup tidligere var inde på.

For arbejdsfri gevinster i det danske samfund får de 1,9 mio. danskere, som er på overførselsindkomst. De, som sidder derhjemme og bliver smaskfornærmede, når man stiller krav til dem om, at hvis de skal have bistandshjælp, hvis de skal have dagpenge udbetalt, så vil vi altså faktisk godt have, at man gør en indsats for samfundet og viser, at man er en borger, der ønsker at hjælpe til. De bliver smaskfornærmede og protesterer. De har en stor del af pressen, de har en masse lobbyister osv., som er parate til at stå i spidsen for dem og kræve, at de får de store ydelser, og at de ingen indsats gør for det.

En sådan samfundsudvikling er Fremskridtspartiet imod, og derfor mener vi, at udviklingen i dag er forkert. Finansministeren kan fremlægge masser af tabeller og flotte tal, der viser, at nu har man opnået det ene og det andet og det tredje og det fjerde og det femte, men det tal, som for os er det vigtigste af alle, nemlig statens samlede gæld, taler man ikke om. Og gør man det, så er det med små bogstaver, for det er jo ikke så godt at skulle erkende, at mange af de velfærdsgoder, som man har bevilget hinanden og sig selv igennem de senere år, er sket for lånt midler.

Hvis de folk, som går på arbejde, i det mindste måtte have lov til at beholde de penge, de selv tjener, så kunne der være fornuft i tingene. Vi har mødt folk, f.eks. håndværkere fra Øresundsforbindelsen, som gennem flere år har kunnet konstatere, at når året er omme, har det kostet dem penge at tage på arbejde. De betingelser, vi byder dem med reduceret kørselsfradrag, dårlige muligheder for at få de faktiske udgifter refunderet osv., betyder, at jo mere de arbejder, jo fattigere bliver de. Det er klart, at deres samfundssyn ærlig talt bliver noget blakket, når de kan se, hvordan andre, der stiller sig op i køen og råber efter flere offentlige ydelser, bliver tilgodeset.

Det har været interessant både i går og i dag at følge den måde, regeringspartierne og deres socialistiske fundament har angrebet de ændringsforslag på, der lå fra Venstre og De Konservative, for det er jo så ubegribeligt, at man f.eks. kan få sig selv til at bruge det argu-

ment om ulandsbistanden, at hele verden vil bryde sammen, hvis vi sparer en lille smule penge her i Danmark. For sagen er jo den, at hvis vi går 2, 3, 4 eller 5 eller 6 år tilbage, var den danske ulandsbistand jo tilsvarende lavere, og verden brød jo ikke sammen af den grund.

Hvis vi går 2, 3, 4 år tilbage, var der ikke noget, der hed orlovsordninger. Der var ingen mennesker, der forestillede sig, at 60.000-80.000 mennesker hvert eneste år skulle være på statsbetalt ferie. Der var ingen, der stillede krav om, at det var et velfærdsgode, som de ikke kunne undvære, og at det danske samfund ville bryde sammen, hvis ikke så mange mennesker var på orlov.

Når man i dag foreslår, at disse ordninger – ikke skal fjernes, men bare reduceres, bliver det udråbt til, at hele det danske samfund vil bryde sammen. Men det gjorde det jo ikke hverken i 1990, 1991 eller i 1992, inden disse mange nye ordninger blev indført.

Det er det, der er det farlige ved en finanslov. Når først en udgift er optaget på finansloven, så vil det at reducere den pågældende udgift, eller det, at man bare lader være med at pristalsregulere udgiften, blive betragtet som, at samfundet er ved at bryde sammen, som den sociale massegrav, og hvad der ellers bliver brugt af tom og hul retorik fra venstrefløjen.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på de gange op igennem 1970'erne og i begyndelsen af 1980'erne, hvor mine forgængere påviste, at der var konti på finansloven, hvor man havde bevilget penge igennem både 20 og 30 år, uden der var nogen, der anede noget som helst om, hvad de pågældende bevillinger var gået til. Da man endelig fik det klarlagt, så viste det sig, at man havde haft folk ansat, som var beskæftiget med nul og niks i både 20 og 25 år.

Først da Fremskridtspartiet påpegede det, gik det op for Folketingets flertal, at man bare lader den ene konto efter den anden passere uden kritisk at stille spørgsmål ved, om det også er nødvendigt. Er det nødvendigt, at hver eneste krone på det 400 mia. kr. store statsbudget er opført? Svaret fra Fremskridtspartiets side er: Nej, det er det ikke. En stor del af de penge kan med fordel lade være med at blive opkrævet og få lov til at blive i borgernes lommer, så borgerne har mulighed for selv at træffe nogle fornuftige og rationelle valg.

Men vi skal jo se mod fremtiden, og det er jo væsentligt og nyttigt at gøre det. Hvilke erhvervsmuligheder har Danmark i de kom-

mende år? Regeringen har jo det budskab, at hvis bare vi venter og lader tiden gå, så skal der såmænd nok være en privat sektor, som kan bære den store og tunge offentlige sektor. Ganske vist er det efterhånden ved at være et cirkusnummer, som ikke engang Benneweis kan opvise, hvor den mand, der står ved drejebænken, har både 3 og 4 mennesker, offentlige ansatte og folk på overførselsindkomst, siddende på skuldrene. Så der er ikke noget at sige til, at han bliver træt af at være på arbejde, når han har den byrde på sin ryg.

Hvad er det, disse mennesker i regeringen, omkring regeringspartierne, økonomer osv., som formulerer budskabet, at fremtiden nok skal være i stand til at betale for den gæld, vi har, bygger det budskab på?

Det kan jo ikke være vores fiskerierhverv, for der udbetaler man årlige statstilskud for, at folk holder op med at være der. Det kan ikke være vores landbrugerhverv, for landmændene får at vide, at de forgifter vores børn og vores vand og alting, og jo før de holder op, jo bedre. Det er budskabet. Det kan ikke være vores industri, for der er man ligeglad med, at industrien flytter til udlandet, og det kan heller ikke være vores håndværksfag.

Men der bliver ansat en masse mennesker i servicesektoren. Så er vi jo altså tilbage til det klassiske eksempel fra økonomiundervisningen, 1. lektion, nemlig at man kan ikke leve af at have en barbersalon, hvor man har så mange ansatte, at man ikke kan få tid til andet end at klippe hinanden. Og det er det, vi er ved at udvikle i Danmark. Vi er ved at udvikle det servicesamfund, hvor borgerne har så meget at gøre med at lave service for hinanden, at der ikke er nogen til at producere den samfundskage, vi lever af.

Den damefrisør nede på hjørnet, som klipper folk, er da en god ting, men det er jo ikke noget, der forøger samfundskagen. Den revisor, som reviderer regnskabet, den advokat, som er nødt til at hjælpe folk med at udfylde deres selvangivelse, er jo ikke noget, vores samfund kan leve af.

Hvor er der så nogle muligheder? Kigger man ud i den store verden, er forventningerne til Danmark og andre vestlige lande, at vi i de kommende år vil have en mulighed f.eks. inden for bioteknologi og medicoteknologi. At tro, at vi skal levere computere eller radioer og fjernsyn til kommende generationer, kan vi godt glemme alt om. De bliver massefremstillet på samleband i Malaysia og andre steder. Det er

ikke der, vores muligheder er. Nej, inden for bioteknologi kunne vi jo have nogle muligheder. Vi har en stor virksomhed som Novo Nordisk, som ved festlige lejligheder bliver trukket frem som eksempel på en mønstervirksomhed. Bare vi havde nogle flere af dem.

De politikere, som tror på, at det er disse virksomheder, som skal bære udviklingen, er de samme politikere, som her i Folketinget gennem restriktiv lovgivning er med til at forhindre, at den form for forskning og den form for udvikling vil foregå i Danmark. For hver gang der er en, der siger genmanipulation, så gyser det igennem Folketingssalen, og man er parat til at forbyde alt og alting, vel vidende at det ellers er det, der har et fremtidsperspektiv for Danmark. Hver gang man snakker om ting inden for det medicotekniske, så, uh, nej, det skal vi ikke have i Danmark, for det går ikke, og vi må endelig ikke have, at der er tre hvide kaniner, der bliver lavet dyreforsøg på.

Det skal vi også have fravalgt. Sagen er jo den, at der ikke er ret mange erhvervsområder tilbage. Der er jo ikke længere den tunge industri med vores skibsværfter og den slags, for de er for længst udkonkurreret af regeringens elendige EU-politik. Det er heller ikke de forskellige service- og butiksfag, der skal bære den danske fremtid. Der er ikke nogen til at træde frem, for de, der vil træde frem, iværksætterne osv., bliver væk. Danmark har OECD-rekord i lavest mulig tilgang af nye iværksættere. Det var da noget, der burde få Folketingets medlemmer op af stolen, at vi mangler folk, der er parat til at starte egen virksomhed. Men pokker med det.

I de kommende 2 år vil man i stedet for hellere koncentrere sig om, at 14.000 mennesker skal offentligt ansættes. Det er godt, lad os endelig ansætte nogle flere i den offentlige sektor; så kan vi eventuelt lade nogle af dem lave noget servicevirksomhed i konkurrence med de få, der er tilbage i den private sektor.

Efter Fremskridtspartiets opfattelse er det et af de dårlige valg, Folketinget tager ved at vedtage finansloven, at det stadig væk er umuligt at starte egen virksomhed her i Danmark. De mennesker, der måtte sidde på en uddannelsesinstitution eller andre steder og overveje, om de kunne tænke sig at gøre den samfundsgavnige indsats at starte egen virksomhed, skulle jo være slemt dumme. For det første kan de være sikker på, at skatteministerens horde af skattemedarbejdere nok skal jagte dem både nat og dag, for

hvis de nu har fundet en krone eller tjent en krone et eller andet sted, så skal den beskattes mest muligt. De miljømedarbejdere, der er i stat, amt og kommune, skal nok sørge for at gøre livet surt, og så kommer man fra arbejdstilsynet og alle mulige andre steder. Ærlig talt, hvorfor skulle man starte egen virksomhed og udnævne sig selv som en dårlig samfundsborger, der udelukkende er ude på at skade sine medmennesker? Folk fravælger at starte egen virksomhed.

Der er derfor grund til, at Folketinget tager en alvorlig debat om, hvad det er for et ernæringsgrundlag, vi skal have i de kommende år. Og den finanslov, der ligger foran os, er alt andet end et godt bud på, i hvilken retning det danske samfund skal gå.

Derfor skal jeg på Fremskridtspartiets vegne indstille det samlede finanslovsforslag til forkastelse.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Normalt ville jeg nok ikke have taget ordet, for hr. Kim Behnkes samfundssyn og mit samfundssyn er så forskelligt, så det jo næsten er som at råbe i ørkenen.

Men der var en bemærkning, jeg ikke kan undgå at gå op og nævne. Det var omtalen af orlovsordninger som statsbetalt ferie. Hvad i alverden er det for en uforsømmethed over for de tusindvis af mennesker, der har taget uddannelsesorlov for at forbedre deres situation på arbejdsmarkedet eller forsøge at få så meget forbedret uddannelse, at de har en chance for at komme på arbejdsmarkedet, eller over for de tusindvis af mennesker, der af familiepolitiske grunde har taget børnepasningsorlov og har den opfattelse, at man faktisk skal være sammen med sine børn og dermed være med til at forebygge nogle problemer i samfundet år frem? At kalde det statsbetalt ferie! Det synes jeg faktisk er en så stor uforsømmethed over for de mennesker, at den ikke skulle have lov til at stå alene.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Peter Duetoft glemte jo en af orlovsordningerne, sabbatten. Det er da statsbetalt ferie. Det er da også statsbetalt ferie, når folk er på uddannelsesorlov. De sidder da nede på arbejdsformidlingen og overvejer: Hvad har jeg lyst til? Jeg tror, jeg vil lære at spille sækkepibe i Skot-

land. Nej, jeg vil hellere tage til Hawaii og være surfinstruktør.

Den form for offentligt betalt ferie skal de danske skatteydere ikke være med til. De danske skatteydere skal da heller ikke betale for hr. Peter Duetofts dårlige samvittighed på det familiepolitiske område i form af orlovsordninger. Hvorfor har familierne brug for orlov? Det har de, fordi hr. Peter Duetofts parti har været med til at skatte bunden ud af lommerne på befolkningen, så både far og mor er nødt til at gå på arbejde 40 eller 37 timer om ugen for overhovedet at skaffe penge til at betale skat til hr. Peter Duetofts finanslov. Det er den sammenhæng, der er. Den bedste orlovsordning, man kunne indføre, var at gennemføre en 60.000 kr. skattefri bundgrænse; så havde forældrene nemlig tid til indimellem at gå derhjemme og passe deres børn uden at skulle have stats-tilskud til det.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Når jeg med vilje ikke nævnte sabbatorloven, var det, fordi der jo stort set ikke er nogen, der er gået på den. Der er i øvrigt så mange bindinger på den, så at bruge den som et argument til et generelt angreb på orlovsordninger er lidt grotesk.

Og så må jeg bare sige, at hr. Kim Behnkes sækkepibespillende venner, der rejser til Hawaii, eller hvor det nu er, kan jeg ikke tage mig meget af. Jeg synes bare, det er en generel fortsættelse af uforskammetheden over for de mennesker, der faktisk bruger både uddannelsesorloven og børnepasningsorloven til noget fornuftigt, og derfor stempler det mere hr. Kim Behnke og hans parti, end det stempler ordningerne.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hvis der er en ting, som CD og SF er enige om, så er det synet på Fremskridtspartiets politik, og jeg finder det, hr. Kim Behnke er i gang med i øjeblikket, helt horribelt.

Jeg kan forstå, at hr. Kim Behnke slet ikke har forstået, hvad der er essensen i orlovsordningerne. Hr. Peter Duetoft har redegjort udmærket for, at det giver folk en chance for at uddanne sig og en chance for at passe deres børn.

Jeg vil også sige, at sabbatorloven også er yderst fornuftig. Den går ud på, at et menneske, der er i beskæftigelse, og som har lyst til en pau-

se, bytter plads med en arbejdsløs, så den arbejdsløse kommer ind og får jobbet i en periode, og det bliver den arbejdsløse glad for. Den beskæftigede kommer ud og får en pause og laver noget andet, og det bliver det menneske glad for. To mennesker bliver glade, staten tjener penge, for staten betaler nemlig mindre til den, der går på sabbat, end den før betalte til den person, der var på dagpenge, så der er gevinst både for staten og for de to mennesker, der er involveret. Min sjæl, hvad vil du mere?

Hvis hr. Kim Behnkes billede af, hvordan verden er, hvordan det er at starte virksomhed, hvilke muligheder man overhovedet har for at leve i dette land, var rigtigt, så var selvmordsraten nok oppe i nærheden af 100 pct., for så dystert tegner hr. Kim Behnke det. Heldigvis er hr. Kim Behnkes billede af verden fuldstændig forkert.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg forstår heller ikke angrebet på orlovsordningerne og slet ikke på sabbatorloven. Før den blev ødelagt, var det jo faktisk et af de smukkeste eksempler på en orlovsordning, for den gav mulighed for, at folk på smuk vis kunne tage hinanden i hånden og få fælles fordel, uden det kostede det offentlige én krone.

Vi kender skraldementsordningen fra Århus, hvor fire skraldemænd blev enige om at tage en femte arbejdsløs kollega ind. De fem delte arbejdet, de delte de fire lønningsposer og den ene dagpengeportion, og alle fik noget ud af det, og vi fik en hevet en ud af arbejdsløshed og givet lidt perspektiv i livet. Det fik man desværre forpurret fra regeringens side, det beklager vi meget, og jeg forstår slet ikke, hr. Kim Behnke ikke kan se, at det faktisk er en af de måder, hvorpå man kan få noget fornuftigt ud af denne ulykkelige situation, vi har, hvor så mange er tvunget til ikke at lave noget.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Frank Aaens slutbemærkning er korrekt. Der er 300.000-400.000, afhængigt af hvor mange af bistandshjælpsmodtagerne vi tager med, som er tvunget til ikke at lave noget, og det er de tvunget til af jer, mine damer og herrer. Det er Folketingets flertal med den politik, der bliver ført, som tvinger folk til ikke at kunne få et arbejde i en rigtig virksomhed.

Den argumentation, der bruges, og som går ud på, at der er en, som forlader arbejdsmarkedet, og en anden, der kommer ind osv., har den forudsætning, at den mængde arbejde, der er, er statisk. Det er ikke tilfældet. Mængden af arbejde, der kan udføres i et samfund, er uendelig, og derfor handler det også om, at i stedet for at hr. Peter Duetoft betaler folk for at gå på såkaldt uddannelsesorlov og tøffe rundt og hygge sig med et eller andet, så skulle de mennesker forblive på deres arbejdsplads, og så skulle vi sørge for at føre en politik her i Folketinget, som betyder, at erhvervslivet efterspørger flere folk, frem for at man begynder at rotere rundt på de mennesker, der er.

Med hensyn til hr. Jes Lundes bemærkninger om selvmord så er Danmark desværre et af de lande i verden, der har flest selvmord pr. indbygger, som det hedder statistisk.

Frank Aaen (EL):

Det mest spændende ved denne finanslov er i virkeligheden den tid, der følger de næste 12-18 måneder, hvor vi skal finde ud af, hvor meget dansk politik kan drejes i en retning, der er til gavn for de arbejdsløse, for de unge, for alle dem, der ikke har formue, og for alle dem, som ikke hører til i samfundets top.

Der er faktisk åbnet for muligheder, som vi skal meget langt tilbage for at se tilsvarende, men der er ingen garanti for, at de muligheder bliver udnyttet.

Selv om Enhedslisten i almindelighed og vore unge medlemmer i særdeleshed blev tillagt stor magt i afgørelsen om finansloven, må jeg helt ærligt sige, at havde vi så stor magt, som man tillagde os i pressen, havde finansloven, vi stemmer om i dag, set ganske anderledes ud. Virkeligheden er jo, at seks mandater i Folketinget ikke kan gøre meget, hvis ikke der er stærk opbakning udefra. Og vi må efter dette forløb sige til dansk fagbevægelse, at dér var ikke megen hjælp at hente og slet ikke fra toppen af dansk fagbevægelse.

Stort set kom der kun tre bidrag fra toppen af dansk fagbevægelse.

1. I må ikke røre den fidus, der fritager aktieinvesteringer fra realrenteafgift, selv om den fidus i u hørt grad er til fordel for de rigeste i samfundet.

2. Da Det Konservative Folkeparti havde meldt fra og SF og Enhedslisten kom i forhandling med regeringen og vi i bl.a. LO rejste krav om ændringer på dagpengeområdet, var mel-

dingen uforståeligt fra LO's formand, at det ville være bedst, hvis regeringen lavede forlig med De Konservative.

3. Da vi afkortede den periode, hvor erhvervslivet har en rentefordel ved at vente med at betale skat til staten og feriepenge til de ansatte, lød der voldsomme protester fra bl.a. SiD. Man må nærmest forstå, at SiD har omskrevet det gamle borgerlige slogan: Pengene har det bedst i borgernes lommer til nu at hedde: Pengene har det bedst i arbejdsgivernes lommer. Vi forstår det helt ærligt ikke.

Vi rejste krav om forbedringer for de arbejdsløse, og på vores foranledning kom arbejdsmi- nisteren ind i forhandlingerne og for første gang ikke for at forringe de arbejdsløses vilkår. Det gjorde vi, uden at fagbevægelsens top vågnede op. Heldigvis var der havnearbejdere, enkelte a-kassemedarbejdere og et par forbund, der hjalp, men havde der været flere, var der kommet flere indrømmelser til de arbejdsløse.

Vi tror, at der i det kommende år kan udvikle sig en anderledes aktivitet. Efter vedtagelse af denne finanslov er regeringen ikke bundet af forlig med V og K, hverken når det gælder statens økonomi, eller når det gælder arbejdsmarkedet. Forliget om arbejdsmarkedspolitikken med De Konservative udløber formelt her ved årets udgang, og moralsk må regeringen stå frit i forhold til De Konservative. Sådan må man tolke diskussionen om forligsbrud vedrørende orlovsordningerne. De Konservative kræver vel ikke større loyalitet end den, de selv ønsker at udvise.

Arbejdsløse, fagforeninger, miljøorganisationer, alle folkelige organisationer og bevægelser har i det kommende år bedre muligheder end i lang tid for at sætte den politiske dagsorden. Der vil være mulighed for at få indrømmelser med den parlamentariske situation, der nu tegner sig. Jeg tror også, at den kommende tid kan føre til et løft i den politiske debat, hvor det igen bliver nemmere at se forskelle på fløjene i Folketinget.

Sådan har det jo ikke været i de senere år, slet ikke efter de sidste to finanslove, der gav de rige i pose og sæk, hvor arbejdsløse fik deres forhold dramatisk forværret, hvor unge blev sat på halve dagpenge, og alt sammen skete med tilslutning lige fra Socialdemokratiet over til partiet med det misvisende navn Venstre.

Forskellen er illustreret i denne debat om finansloven med den stribe af reaktionære forslag, der er lagt frem fra V og K. Nye forringel-

ser for de arbejdsløse og de unge. Forringelser for børnefamilierne ved at gøre forældreorloven dårligere. Forringelser af uddannelsesmulighederne. Forringelser for flygtningene og så afsløringen af V's og K's miljøpolitik. Nogle gange slås partierne herinde om at være mest grønne. Men blandt V's og K's ændringsforslag er der ni markante forringelser af miljøindsatsen og ingen forbedringer overhovedet. Tydeligere kan det ikke afsløres, hvor hul V's og K's miljøpolitik er.

Vi er i Enhedslisten meget tilfredse med, at det er lykkedes at holde regeringen fri af V og K, at det er lykkedes at få fjernet forringelserne og gennemføre enkelte forbedringer for de arbejdsløse og for miljøet på andre områder, hvor vi har aftalt gode initiativer, der skal fremme økologisk omstilling og udviklingen af vedvarende energi.

Vi har derfor valgt ikke at stemme imod finansloven. Vi vil undlade, så vi i det kommende år kan arbejde videre med de krav, vi ikke kunne få igennem i denne omgang. Det gælder flere ordinære stillinger, hvor vi vil have omdannet tilskudsstillinger, jobtræning, aktive-ring og puljejob til ordinære stillinger. Vi tror, det er et emne, der kan blive aktuelt i relation til overenskomstforhandlingerne og i de forhandlinger, der skal være med kommunerne om næste års kommuneaftale.

Vi skal have ændret forholdene for de unge med reelle uddannelsestilbud og rigtige job i stedet for halve dagpenge og tvangsuddannelse. Vi skal have forbedret forholdene for de arbejdsløse, ændret den 52-ugers-regel, der vil presse tusinder af arbejdsløse ud af a-kasserne, forhindre et antal i at opnå dagpengeret, og det skal blive nemmere for arbejdsløse at uddanne sig.

Det var de krav, vi rejste i finanslovforhandlingerne. Det var dér, vi gang på gang stødte imod blokeringen fra De Konservative, en blokering, der nu forsvinder.

Tilsvarende vil vi arbejde for ændringer på miljøområdet, mere økologisk omstilling, forbedringer for velfærden, trafikpolitik osv. Men som sagt, hvor langt vi kommer på de områder, der er nævnt her, og som vi vil prøve at sætte på dagsordenen, afhænger fuldstændig af, i hvilket omfang de folkelige bevægelser kan sætte den politiske dagsorden i Danmark. Vi har ikke nogen illusion om, hvad vi som seks folketings-medlemmer kan presse regeringen til at være med til, men vi er helt sikre på, at der kan

udvikles bevægelser udenfor, som kan hjælpe regeringen på vej, også således at det vil være muligt at fastholde bruddet mellem V og K og regeringen og gennemføre forbedringer.

I den forbindelse vil jeg i øvrigt gerne høre finansministeren, om der er noget om det, vi kunne høre i middagsradioavisen, at regeringen skriver på et oplæg, der skal klinge skårene med V og K. Vi vil gerne høre, om det passer, og hvis det gør, så vil vi gerne advare kraftigt imod det ikke bare ud fra vores politiske synspunkt, men i virkeligheden også for regeringens egen skyld.

Tag dog bestik af stemningen i salen i dag, se den gode stemning på regeringsbænken og blandt medlemmerne af regeringspartierne. Det er jo helt tydeligt, at ikke mindst de socialdemokratiske medlemmer af Folketinget i den grad har det godt og har det bedst, når de er imod V og K, når de fuldt ud kan give udtryk for deres følelser i den retning og på den måde være sammen med partiets vælgere i stedet for at være sammen med V og K imod partiets vælgere.

Jeg synes, det er noget, man skal tage lidt bestik af. Der var en, der sagde til mig lige før, at denne gang skal vi ud til debatmøder om finansloven uden at slide skoene op indefra, uden at krumme tæer. Jamen det er da en stemning, der måske er værd at bygge videre på. Man kunne tænke sig og drømme om, at det var noget, der også kunne gentage sig næste gang og måske også flere gange undervejs, inden vi kommer til næste finanslov.

Jeg var forleden dag på Lindøværftet og hørte fra tillidsfolkene om, hvordan man på den arbejdsplads for første gang i utallige år diskuterede finanslov. Lige pludselig var finansloven et emne, der interesserede arbejdende mennesker. Og hvorfor det? Selvfølgelig, fordi arbejdende mennesker denne gang fik en tro på, at det var noget, de kunne få indflydelse på. Det var noget, der kunne være til deres fordel, noget, de kunne se sig selv i og ikke vendt imod dem selv.

Jeg tror, at vi vil kunne se, at unge, arbejden-de miljøaktivister i stigende grad vil kunne få tro på, at de kan påvirke den politiske udvikling i Danmark. Det er jo i virkeligheden det, vi har brug for for at komme ud af den fortvivlede situation, hvor ingen kan se forskel på det ene og på det andet og derfor kaster sig over at diskutere cykelhjelms størrelse. Det ville da være rart, hvis vi igen i højere grad kunne begynde at diskutere politiske emner i stedet for personfnidderfnadder.

Og derfor vil jeg sige afsluttende til regeringen: Fortsæt dog den linje, der kan være – og jeg siger kan være – begyndt i dag. Fortsæt dog den linje. Den kan efter min opfattelse give regeringen håb om at være regering også efter næste valg. Isolér V og K ude hos Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti mange år frem. Det er jo sådan set regeringens bedste chance. Vi skal gøre vores til, at regeringen også får den pædagogiske vejledning, der givetvis skal til udefra – her uden for murene – til at fortsætte bruddet med V og K.

Peter Duetoft (CD):

Ja, det går jo godt i Danmark. Der er økonomisk stabilitet, der er færre arbejdsløse, der er større handel, og der er skatter af en højde, der gør, at når man kommer tæt på mennesker og spørger dem, om de i virkeligheden vil undvære en lang række af de goder, der findes i det danske samfund i dag, og så i stedet for have en skattnedsættelse, så får man jo igen og igen svaret: Nej, det ville vi egentlig ikke.

På overfladen lyder det smukt og nydeligt med bundgrænser på 60.000, og hvad ved jeg, men går man i diskussionen tæt på mennesker, så kommer den anden melding altså.

Og en af grundene til, at det går så godt, er naturligvis den politiske stabilitet, det, at socialdemokrater og borgerlige har fundet sammen, og derfor var det en flot finanslovaftale. Derfor var det et godt finanslovsforlig mellem regeringen og De Konservative om finansloven for 1996. Den bar fremad, fordi der var politisk stabilitet indbygget i den. Den lovede godt for de kommende år, og jeg må jo også kvittere fra ét af regeringspartierne til Det Konservative Folkeparti om, at den politiske dagligdag i 1996 jo også gik godt. Jeg følte, at vi havde et godt og loyalt samarbejde inden for de rammer, der lå i finansloven, og derfor var det jo noget, vi havde håbet kunne fortsættes.

Og efteråret gik jo helt efter bogen, en slutsummer med meldinger i sommervarme og i sommerkulde, lidt krav, der af og til var ultimative og af og til ikke var det, og modkrav. Og så nåede vi hen i forhandlingsfasen, hvor regeringspartierne jo så kom med et udspil til Det Konservative Folkeparti, som jo imødekom mange af Det Konservative Folkepartis ønsker i sommerens løb og i parentes bemærket også en del af CD's.

Der var en nedsættelse af lejeværdien. Der var nedsættelse af selskabsskatten. Der var en

indsats omkring sygehusene. Der var en indsats omkring retsområdet. Der var loft over landbrugsgrundsatter. Jo, det udspil indeholdt i virkeligheden så store borgerlige ingredienser, at det er svært at erindre sig en borgerlig regering, der i virkeligheden havde ført en sådan borgerlig politik.

Javel, selvfølgelig var der jo også en finansiering indbygget i udspillet, og nogle af os mener jo, at det er god borgerlig politik, at der også er finansiering af de udgifter, som man skaber sig. Der var en realrenteafgift, ja, men kunne det være det store problem for Det Konservative Folkeparti, som rent faktisk gennemførte en realrenteafgift i 1982?

Der var en bruttoskatteforhøjelse, ja. Nogle af os lyttede jo med interesse til det konservative landsråd og oplevede jo også dér talsmænd for bruttoskat. Ja, vi vidste jo også, at Venstre og De Konservative i 1989 havde foreslået en bruttoskat, som var, så vidt jeg husker, på 7 mia. kr., og vi ved jo også, at alle har talt om en internationalisering af skattesystemet, og dér er den slags bruttoskat jo en af ingredienserne.

Og derfor var det jo en stor overraskelse for nogle af os, at Det Konservative Folkeparti så alligevel valgte at sige nej. Nu har fru Pia Christmas-Møller én gang i dag udtalt sig om sine oplevelser i forbindelse med de forhandlinger. Jeg synes måske nok, at hendes oplevelser dér var lidt tæt på – ikke sandheden, men hvad man siger om forhandlinger. Men jeg skal ikke gå så langt.

Jeg skal bare sige, at vedrørende de møder – og det var de afsluttende møder, jeg deltog i omkring de forhandlinger – har jeg den dag i dag endnu ikke fattet, hvad det egentlig var, der førte til det konservative nej. Det kan være mit problem, men jeg synes nu nok, at – ligesom fru Pia Christmas-Møller har nogle oplevelser om de forhandlinger, så har jeg også nogle – det bagefter kom til at lugte af megen taktik eller måske nogle politiske overvejelser om, hvor det var, man skulle have sine venner i fremtiden, og dermed så selvfølgelig noget, der var væk fra det saglige udspil, der faktisk kom fra regeringen.

For meget tyder jo på, at Venstre og De Konservative faktisk ønsker blokpolitikken tilbage. Vi har set hr. Uffe Ellemann-Jensen blive citeret for, at hans drømmevalgkamp næste gang er et personopgør mellem den nuværende statsminister og ham selv. En amerikanisering af valgkampen – jeg ved ikke, om det er noget, der er specielt godt for det danske folkestyre.

Vi hører jo også – i al fald uden for huset – gentagne påstande om regeringens røde finanslov, som man så i øvrigt stemmer for om ikke så længe, og regeringens røde bagland. Jeg skal erindre om, som jeg har gjort det før, at det er 1,9 promille af finansloven, der er lavet en aftale med SF om, en god aftale, gode forslag, men igen: det er ikke det, der præger hele finansloven.

Men vi må jo tage bestik efter, at øjensynlig ønsker man en blokpolitik, og det gør os ondt, for i modsætning til hr. Frank Aaen, så er vi faktisk af den opfattelse, at det danske samfund er et samarbejdsamfund og ikke et modsætningsamfund, og vi ønsker ikke et samfund, hvor den ene halvdel af den danske befolkning slår den anden halvdel oven i hovedet, og at man så i øvrigt skiftes til at have køllen i hånden.

Meget af det her er lidt synd for folkestyret. Nu var der nogle karaktergivningeringer i formiddags af tonen under denne her debat. Den var vel stort set hjertelig og venlig og sådan eller hvad? Jeg ved ikke rigtig, hvor den startede – kampdommer vil jeg ikke være – men udtryk som fup og fiduser startede vel debatten. Men en politisk kamp er okay.

Jeg synes, det var værre, at vi i hele forhandlingsforløbet havde en masse udtryk, som mennesker uden for det her hus ikke rigtig kan få til at forliges med et folkestyre. Det hed noget med, at nu var der forligsvilje, så varede det ikke så længe, før man var benhård opposition, så skulle man pludselig have borgfred, og så pludselig deponerede man sine stemmer hos Enhedslisten, for hvis Enhedslisten stemte ja, så stemte man også ja, men hvis Enhedslisten stemte nej, så stemte man også nej.

Sådan kunne vi blive ved, og det er jo synd for det danske folkestyre, for det får jo mennesker uden for dette hus til at spørge sig selv: Hvad i alverden er det egentlig, de foretager sig derinde? De bliver måske bekræftet i nogle af de dogmer, der kører rundt om Folketinget som en børnehave.

Og i virkeligheden blev det jo ikke meget bedre i går. Jeg tænker ikke så meget på de tekniske afstemningsproblemer, jeg tænker mere på, at der jo var partier, der i forbindelse med ændringsforslagene i går, skiftede holdning fra sidste år stort set med den eneste begrundelse, at de ville drille.

Det var jo altså også sådan, at man natten til i går skiftede holdning omkring et klippekort, som mange her i dette land i erhvervslivet fak-

tisk nødig vil have, men man øjnede altså pludselig en chance for, at en regering skulle gokkes oven i hovedet. Og så var der jo lige den der berømmelige tilbagetrækning af 3,5 mia. på 2,5 minutter. Det må være noget af Danmarks-historiens største og hurtigste tilbagetrækning. Men i al fald er det ikke noget af det, der er med til at gøre folkestyret en tjeneste. Det er et problem for Folketinget og dets omdømme.

CD er og bliver et klart midtsøgende borgerligt parti, ret og rimelighed i centrum, og det skal også præge en finanslov. Og CD's borgerlighed vil jeg godt gøre lidt ud af her i forhold til det finanslovsforslag, der ligger, for mange har jo påberåbt sig det borgerlige Danmark i dag, men jeg må nok sige, at nogle af repræsentanterne for det borgerlige Danmark kan jeg ikke genkende i samme klub som den, hvor det borgerlige CD befinder sig.

Respekten mellem mennesker, samarbejde i stedet for kamp, og ansvar for dem, der er svagere, er grundlæggende ting i den borgerlighed, som de rødder, jeg kommer fra, bygger på. Rimelighed og anstændighed betyder, at man ikke i et rigt samfund gør de rige rigere på de svages bekostning.

Det vil sige, at man f.eks. ikke nedsætter en dagpengeperiode, for de arbejdsløse er ikke dovne, de arbejdsløse elsker ikke at gå fem år i et dagpengesystem for deres fornøjelses skyld, og det er de grundholdninger, man lægger ind, når man påberåber sig, at man bare ved at nedskære en dagpengetid fra fem til fire år er i stand til at få folk i arbejde. I stedet for er det en hård dom over nogle ulykkelige mennesker i en ulykkelig situation.

Det betyder også, at man ikke skal give skattelettelser på et tidspunkt, hvor vi alle kan se, at dele af velfærdssystemet rent faktisk ikke fungerer. Det er ikke tidspunktet at gå ud og foreslå milliarder af kroner i skattelettelser. Lad os dog få velfærdssamfundet til at fungere i alle dets hjørner. Derfor har CD aldrig lovet skattelettelser. Vi har lovet skatteomlægninger, men vi er stadig væk af den opfattelse, at der altså er opgaver i det danske samfund, der skal løses, før vi kan kaste os ud i egentlige skattelettelser.

En borgerlig rimelighed og anstændighed betyder også, at vi har et ansvar for hinanden, og at samfundet ikke bliver et teknologisk, teknokratisk koldt samfund.

Det betyder eksempelvis, at man har børnepassningsorlov af familiepoltiske grunde, fordi det altså giver mulighed for et helt andet liv

med sine børn og dermed også med dette samfunds grundpiller i fremtiden.

Vi glæder os over, at der i finansloven er taget fat på nogle tabuemner; psykiatrien kan ingen undre sig over at jeg selvfølgelig kort vil nævne, for den bliver altså styrket i den her finanslov, og det er godt, at man tør give penge og gå ind og lægge et pres på et område, der har været forsømt i mange år.

Det er altså også vigtigt, at man udsender nogle signaler til et erhvervsliv om, at der skal være plads til dem, der er anderledes, og dem, der er svage, og dermed puljefob, og hvad det hedder alt sammen. Erhvervslivet har en social opgave.

Og endelig er der hjemmeservicen, som jo vil være blevet forringet ganske voldsomt af Venstres og De Konservatives ændringsforslag, men som jo i virkeligheden er ét af de mest fremsynede erhvervspolitiske forslag, der er kommet, dels fordi det er et led i den servicestrategi, som vi er nødt til at slå ind på, hvis vi i fremtidens samfund skal klare arbejdsmarkedsproblemerne, men jo også, fordi hjemmeserviceordningen er med til igen at give mennesker en fleksibilitet i deres dagligdag og i deres familieliv. Jo, det er med til at sørge for, at det ikke bliver et koldt samfund.

En borgerlig rimelighed og anstændighed handler også om miljø. Derfor skal man ikke fjerne de økonomiske muligheder for en omstilling, som ligger i en finanslov. Derfor skal vi selvfølgelig stadig væk stå fast på, at en stor del af vores miljøindsats skal ske internationalt, og at vi rent faktisk derigennem måske gør mere for miljøet end det, vi vil gøre herhjemme, men den udvikling kræver altså også forskning, og så kan det ikke hjælpe noget, at man, samtidig med at man taler om alle de her ting, faktisk også vil ødelægge forskningsbevillingerne.

En borgerlig rimelighed og anstændighed handler også om uddannelse. Den handler om det styrkede gymnasium, som kom ind i forbindelse med ændringsforslaget i går. Det handler også om flere uddannelsespladser, som ligger i den finanslov, vi kender nu, vel at mærke, som jeg også bemærkede i går, under forudsætning af, at det ikke går ud over kvaliteten, at det naturligvis stadig væk må være sådan, at man skal leve op til nogle kvalifikationer for at komme med på disse uddannelsespladser, men selve udviklingen er god.

Men det handler altså også om udviklingen via uddannelsesloven, og derfor kan man ikke

gå rundt og prale af, at én af vores fremtidsinvesteringer i det danske samfund skal være uddannelse, hvis man samtidig vil fjerne orlovsmuligheden for uddannelsen.

En borgerlig rimelighed og anstændighed handler også om, at man ikke skal kontrollere alt og alle, at man kan slippe for nogle af reglerne, at man kan slippe for nogle af gebyrerne, og det er jo også noget af det, der ligger i den finanslov, som bliver vedtaget nu.

Og en borgerlig ret og rimelighed handler altså om en anstændighed i internationaliseringen, at Danmark kan være med og påtage sig det ansvar, vi har i det internationale samfund, at vi kan forsvare at sende folk ud til opgaver i FN's regi, at vores udenrigstjeneste fungerer, og at man ikke bomber den flere år tilbage i en tid, hvor internationaliseringen bliver stærkere, men at den rent faktisk har muligheden for at fungere, og at vi har muligheden for at hjælpe fremmede i nød, og at vi har muligheden for at gøre en indsats af humanitær karakter, som er det danske grundsyn, det danske samfund værdigt.

I den forbindelse handler det også om ulandspolitik. Og så kan det altså ikke hjælpe noget, at man kommer rendende og siger, at man jo dog ikke vil skære ulandshjælpen længe ned, end den var for nogle år siden. Sandheden er, at det signal ville være gået ud, hvis V og K havde fået deres ændringsforslag igennem, at i det danske samfund tænker man altså på at gøre sig selv – nemlig de rige – rigere, og samtidig tage midlerne til at gøre de rige rigere i verdenssamfundet fra de fattigste.

Det er ikke en god borgerlig holdning, og jeg har i al fald aldrig forstået heller ikke borgerlige politikere, som render rundt og tror, at man på én gang kan nedskære ulandsbistanden og samtidig være mod flygtninge. Det er en umulighed.

Nedskærer man ulandsbistanden, skaber man flere flygtninge, for forudsætningen for ikke at få de flygtninge er, at der bliver skaffet nogle forhold i disse lande, der gør, at folk overhovedet gider blive der. Og derfor er der et modsætningsfyldt område her, når man ser på, hvordan det fra en del af det borgerlige Danmark er lagt frem.

Og endelig er et rimeligt og anstændigt borgerligt samfund altså også et samfund, hvor vi ikke har diskrimination, et samfund, hvor der også er plads til det anderledes, et samfund, hvor vi tør påtage os et ansvar. Og det betyder efter CD's opfattelse, at hvis ikke vi har vores kulturelle rødder i orden, hvis ikke vi har viden

om, hvad vi kommer fra, hvis ikke vi har lærdommen om det, og hvis vi ikke har kulturinstitutionerne, så ville det være en umulighed at holde fast i den åbenhed, det danske samfund skal have over for andre kulturer, andre nationaliteter og minoriteter.

Det betyder f.eks., hr. undervisningsminister, at man ikke i læreruddannelsen skal fjerne en del af det kulturelle grundlag ved at fjerne kristendomskundskab og den slags. Men det betyder også, at man ikke skal fjerne muligheden for at føre kulturpolitik ved at gennemføre hovedkuldts besparelser, som det V og K lagde op til. Det er i virkeligheden en politik, der vil føre til, at Danmark bliver mere lukket og mere skræmt og mere truet af anderledes tænkende folk og folk fra andre lande.

Og derfor må man vel slå fast, at i en borgerlig holdning handler alting altså ikke om penge. I en borgerlig holdning handler noget også om, at man skal have kultur, grundlag og historien i orden. Har man ikke det, så skaber man et meget uborgerligt samfund.

Se, det er sådan en nuanceret borgerlig holdning, der er en borgerlig midterpartiholdning. Det er den holdning, som vi gerne vil slå til lyd for, for det vil skabe et menneskeligt samfund, et samfund, der er til at holde ud at være i. Jeg kan godt frygte, at vi på et tidspunkt vender tilbage til den gammeldags blokpolitik. Jeg kan ikke dele hr. Frank Aaens glæde over, at skillelinjerne nu bliver større, og nu bliver der længere fra den ene side til den anden, og nu kan man virkelig se forskel.

En stor, stor, stor lykke har det været for det danske samfund, at en åbningstale som den, den nuværende statsminister holdt i år, sagtens kunne være holdt af den tidligere konservative statsminister. For i virkeligheden har man modereret sig så meget dengang fra konservativ side, at man jo ikke var så konservativ, så det gjorde noget. Dengang førte man midterpolitik på samme måde, som den nuværende regering fører midterpolitik, og det er det, der kan bære stabiliteten. Det er det, der kan bære den økonomiske fremgang. Det er det, der kan bære det danske samfund fremad til glæde for alle dets borgere.

Og derfor håber jeg ikke, at den debat, der har været i dag, har været med til at grave de grøfter. Vi er ikke det modsætningssamfund. Det er ikke valget mellem erhvervslivet eller velfærd. Nej, uden erhvervslivet ingen velfærd. Men uden velfærd og uddannelsen og alt det andet

har erhvervslivet heller ikke en chance i den internationale konkurrence, vi taler om. Tingene hænger sammen.

Der er partier på fløjene, der stadig væk drømmer om, at de gammeldags kampe mellem højre og venstre og klassekampe, og hvad ved jeg, stadig væk eksisterer. Men det eksisterer altså ikke i et moderne dansk samarbejdssamfund. Og det er den borgerlige holdning, som præger denne her finanslov, og som præger det politiske arbejde, den nuværende regering har ført, og det håber jeg bestemt vil være nogle holdninger, der også for fremtiden vil have en central placering i den politiske debat.

For det kan godt være, at modsætningerne og de fine faner, og det kan godt være, at alle slagordene og alle reklamebureauerne og alle sentenserne og de hurtige bemærkninger alt sammen er mere farverigt og mere spændende og har mere gennemslagskraft og appellerer mere i de der ti sekunder i TV-Avisen, men sandheden er, at hvis det bliver alt det, der styrer det danske samfund, så er det på tilbagetog, for så får vi et dårligere samfund økonomisk, velfærdsmæssigt, men så sandelig også i den atmosfære, som vi alle sammen skal bevæge os i, og vi skulle jo meget gerne alle kunne være her med god tilfredshed.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes, hr. Peter Duetofts tale illustrerede de tømmermænd, der må være hos Centrum-Demokraterne i forbindelse med det forløb, der har været omkring finansloven for 1997.

Når borgerlighed for CD nu ikke længere er et spørgsmål heller om f.eks. skattenedsættelser i nogen form, men tværtimod om at forsvare det nuværende høje skattetryk, så er jeg glad for i hvert fald, at Dansk Folkeparti ikke er en del af den borgerlighed, som hr. Peter Duetoft tænker på. Jeg synes, at den tale, hr. Duetoft holdt, sagtens kunne have været holdt af en Socialdemokrat i stedet for, og det illustrerer jo det problem, som må være hos CD som et parti, der netop gik i regering med henblik på at holde den yderste venstrefløj ude fra indflydelse.

Men tillad mig i øvrigt ud over denne bemærkning at starte mit indlæg her med et citat fra Folketingets forhandlinger:

»Regeringen vil hjertens gerne give et indtryk af, at forliget var nødvendigt for at få en ansvarlig økonomisk politik, men sandheden er faktisk den fuldstændig modsatte: Forliget er dyrt for Danmark, og det resulterer i en varig forværring

af statsfinanserne, selv om forligspartierne prøver at bilde os det modsatte ind ved at lægge et tykt lag budgetsminke. SF har gravet sig vej igennem sminken ved at stille spørgsmål i Finansudvalget, og det fremgår af svarene, at forliget, der skulle forestille at forbedre statsfinanserne med 4,5 mia. kr., i virkeligheden forværrer dem, når vi ser bort fra engangsposterne – og det skal man jo gøre for at få et sandfærdigt billede.

Når staten får en gevinst i 1996 ved at forsinke udbetalingerne til kommunerne eller ved at fremskynde indbetalingerne fra andre, ja, så er det jo ikke noget, der gavner spor i det lange løb. Og når man så oven i købet bruger disse her engangssindtægter til at finansiere varige udgifter som f.eks. fjernelse af formueskatten, ja, så er resultatet en varig forværring af statsfinanserne.

Det er med andre ord blevet sværere at opnå balance på statsfinanserne i 1997 og fremover, fordi forliget på de vedvarende poster er i underskud med 1 mia. kr. Det er sandheden om den såkaldte økonomiske ansvarlighed.«

Min indledning her og citatet kunne egentlig sagtens på mange måder stå for Dansk Folkepartis egen regning, men som man kunne høre, så var det et citat fra tredjebehandlingen sidste december her i Tinget af forslag til finanslov for 1996.

Det var SF's ordfører, hr. Jes Lunde, som i meget klart sprog fordømte den aftale, som regeringen havde indgået med De Konservative. SF mente på det tidspunkt, det var uforvarligt at finansiere driftsudgifter med engangsbesparelser. Fornuftigt synspunkt. Ikke desto mindre så indgår nøjagtig det samme element i den finanslovaftale, som venstrefløjens, herunder SF, har indgået med regeringen for 1997.

Vi kan give nogle eksempler på det. Det har været nævnt flere gange i debatten, men tillad mig alligevel at gøre et par eksempler. Opfindelsen med 13 indtægtsmåneder for staten, men 12 udgiftsmåneder, giver 8,8 mia. kr. som en engangssindtægt for staten i 1997.

Det bruges prægtigt af regeringen til at give et forvrænget billede af statens underskud, bl.a. da man præsenterede sit finanslovsforslag tilbage i august i år. Der opererede man med, at statsunderskuddet nu faldt for fjerde år i træk. Man lavede fine søjlediagrammer i de publikationer, man udsendte, alt sammen for at give det forvrængede billede, som bl.a. de her knap 9 mia. kr. i engangssindtægt er udtryk for.

Hvis private virksomheder opererede på samme måde, som det er tilfældet her, så ville de med det samme få problemer – retlige problemer. Det får staten ikke. Det kunne man næsten have håbet staten ville få. Om ikke andet kunne man da have håbet, at Folketingets flertal ville sige nej til en sådan fremgangsmåde. Men nej.

Et andet eksempel er inddragelsen af formuen for krigsskadeforsikring for skibe. Det giver en engangssindtægt i 1997 på 1,8 mia. kr., dog også et ret anseligt beløb i betragtning af de bemærkninger, som bl.a. hr. Jes Lunde gjorde til finanslovsforslaget for i år i december sidste år. Det har åbenbart ikke bekymret så meget, at det har gjort noget.

Eller hvad med oprettelsen af et statsligt aktieselskab, hvortil statsejendomme skal flyttes for i første omgang 250 mio. kr. Et bogholderimæssigt fuskeri for at give statens økonomiske situation et lag glasur. Men ikke desto mindre er det gledet igennem, og et flertal her i Folketinget accepterer, at man nu flytter statslige ejendomme over i et statsligt aktieselskab og bagefter belåner ejendommene og fører pengene over i statskassen.

Så har vi situationen omkring en række overførsler af mindreforbrug fra 1996 til 1997, hvor man bruger det her mindreforbrug fra 1996 og dermed merprovenuet for 1997 til nye udgiftskrævende forslag, hvor overførslen jo kun kan ske én gang, men hvor udgifterne til de nye forslag vil komme år efter år, altså også i årene efter 1997, hvor man har engangssindtægten.

Ja, for ikke at nævne udhulingen af Den Sociale Pensionsfond, hvor man også begynder at gøre indhug på en formue, der ligger, og hvor pengene jo altså også kun kan bruges én gang. Det bruger man også til at tage ind på statens driftsbudget til udgifter, der vil komme år efter år. Naturligvis en helt igennem uholdbar situation. Det mente SF også sidste år, men i år er holdningen til det her helt overordnede spørgsmål omkring statens finanser åbenbart en anden.

Det er den også for et andet politisk parti her i Folketinget, nemlig De Konservative. I år har De Konservative således klandret regeringen for at finansiere driftsudgifter med engangssindtægter, altså bare med modsat fortegn, på trods af, at De Konservative stærkt forsvarede denne fremgangsmåde ved den debat, vi også havde sidste år ved tredjebehandlingen af forslaget til finanslov for i år.

Men Dansk Folkeparti vil naturligvis hellere se fremad end skue tilbage, og derfor skal jeg ikke bruge så meget tid på De Konservatives ændrede holdning til det her punkt, men blot sige, at vi i Dansk Folkeparti meget håber, at De Konservative sammen med os andre vil søge at nå en situation, hvor driftsudgifter og driftsudtægter skal hænge sammen. Det vil for alvor være et overordnet synspunkt, som der vil være perspektiv i.

For at opnå en sådan situation har Dansk Folkeparti til finanslovsforslaget for 1997 foreslået besparelser inden for statens driftsbudget. Jeg redegjorde ved behandlingen af ændringsforslagene i går detaljeret for de ændringsforslag, vi har stillet, men jeg skal alligevel nævne, at vi havde mærkbare besparelsesforslag inden for primært tre kategorier:

Punkt 1: posten bistand til andre lande, som har været stærkt stigende gennem de senere år og inden for den nuværende regerings periode. Punkt 2: kulturstøtten, som jeg kunne komme med de samme bemærkninger til, og punkt 3: udgifterne til flygtninge og udlændinge i Danmark.

Vi opnåede ikke tilslutning til vores ændringsforslag. Vi kunne så til gengæld alligevel støtte en del ændringsforslag fra Venstre og De Konservative bl.a., som vi så til gengæld håbede kunne vinde større forståelse hos et flertal. Det oplevede vi desværre ikke, og vi oplevede desværre heller ikke, at Venstre og De Konservative kunne støtte de ændringsforslag, vi havde stillet.

Jeg vil godt ved den her forhandling primært sige, at det specielt ærgrede os, at Venstre og De Konservative ikke støttede vores ændringsforslag om færre udgifter til flygtninge. Går man nemlig alle ministres budgetter igennem, så er udgifterne til flygtninge i Danmark og udlændinge i Danmark stærkt voksende, og det burde også kunne få Venstre og De Konservative til at markere en hårdere linje, en stærkere indsats inden for netop dette område. Jeg har bemærket, at der var ændringsforslag også den anden vej omkring det her område, men de gik efter vores opfattelse ikke langt nok.

Det samlede resultat er nu, at Danmark endnu en gang får en finanslov, som ikke hænger økonomisk sammen, som er sminket, og som derfor skubber en lang række af de økonomiske problemer ud i fremtiden. Et alternativt politisk, finanspolitisk flertal vil derfor efter Dansk Folkepartis opfattelse skulle have det helt overord-

nede mål at få skabt ærlighed omkring den økonomiske politik, herunder i særdeleshed sørge for, at der er sammenhæng mellem driftsudgifter og driftsindtægter, og ikke skubbe ansvaret over på kommuner og amter, som derefter skal hæve skatten for at få økonomien til at hænge sammen, som det er tilfældet i de her år, og at Folketinget sørger for, at statens økonomi i sig selv hænger sammen og er udtryk for en sund økonomisk prioritering.

Det er efter vores opfattelse nødvendigt, at man har det her helt overordnede synspunkt omkring finanspolitikken i Danmark, hvis vi skal have skabt grundlag for gedigne skattelettelser både ved at fjerne nye skatter, som regeringen har indført, og også generelt for at kunne nedsætte det samlede skattetryk i årene fremover.

Så er det også samtidig nødvendigt med en større grad af prioritering af statens udgifter. F.eks. kan det ikke nytte, at der er så mange på overførsler. Økonomiministeren har redegjort for, at tallet har været stigende både i tidligere regerings periode og den nuværende regerings periode, og det er naturligvis en helt utilfredsstillende situation, som vi skal have gjort op med.

Jeg vil i modsætning til hr. Peter Duetoft gerne takke for den tydelige afklaring, som er kommet til udtryk i debatten om næste års finanslov.

Det er vores opfattelse, at skal der ske en mærkbar ændring i retning af større ansvarlighed for statens økonomi, i retning af at gennemføre de nødvendige strukturændringer og i retning af et opgør med tilskuds-Danmark kan det kun ske, hvis vælgerne giver så stor opbakning til et borgerligt alternativ, at midterpartierne ikke er nødvendige. Derfor vil jeg egentlig også sige tak til hr. Bjørn Elmquist, som jo i et meget klart sprog på De Radikales vegne frabad sig en borgerlig regering i fremtiden, for det må vel betyde, at Venstre og De Konservative forstår, at det efter et valg vil være langt mere logisk at diskutere finanspolitik med Dansk Folkeparti end med midterpartierne.

Jeg skal i hvert fald allerede nu markere, at vi fra Dansk Folkepartis side vil holde Venstre og De Konservative fast på de ændringsforslag, som partierne har stillet til næste års finanslov, men som ikke på nuværende tidspunkt har kunnet samle et flertal.

Lad mig som afslutning meddele, at Dansk Folkeparti naturligvis tager konsekvensen af vores klare afvisning af det finanslovsforslag,

som vi senere i dag skal stemme om, og derfor naturligvis stemmer nej til den samlede finanslov for 1997. Lad mig samtidig tillade mig at konstatere, og det er i relation til hr. Thor Pedersens bemærkning i går om, at regeringen er blevet trukket rundt i manegen af Enhedslistens bestyrelse, at Venstres og De Konservatives stemmeafgivning til vel årets allervigtigste lov også er blevet bestemt af Enhedslistens bestyrelse.

Venstre og De Konservative – har jeg forstået – vil kun stemme imod en finanslov, hvis det samtidig giver et regerings skifte. Det vil sige, at afstemningen til årets vel vigtigste lov ikke har nogen som helst sammenhæng med indholdet af loven. Sådan forstod jeg det svar, som jeg fik fra hr. Uffe Ellemann-Jensen tidligere i debatten.

Derfor skal jeg afslutningsvis sige, at for Dansk Folkepartis vedkommende håber vi, at der kommer en dag, hvor Folketingets partier stemmer for eller imod finansloven som ved alle andre lovforslag, nemlig i forhold til lovforslagets indhold og ikke ud fra partitaktiske markeringer.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Kun en kort bemærkning til hr. Kristian Thulesen Dahl, som jo har det udmærkede, fornuftige synspunkt og endda giver udtryk for det: at man ikke skal finansiere driftsudgifter med engangsindtægter. Det er jo virkelig sundt og udmærket.

Jeg lovede tidligere på dagen at kigge lidt i annalerne, og jeg har fundet aftalen for finansloven for 1990. Det var jo den finanslov, som Fremskridtspartiet stemte for, og hvor der blev indgået en aftale med den daværende KVR-regering, og jeg må jo sige, at der er en hel del salg af statslige aktiver til finansiering i øvrigt af driften. Nu er den ikke så fyldigt beskrevet, som så mange andre finanslove er, men ikke desto mindre var det tilfældet for den finanslov, som Fremskridtspartiet stemte for, og som hr. Kristian Thulesen Dahls parti var en del af dengang.

I øvrigt skal jeg, hvis der er nogen, der er interesseret i det, sige, at der er en lang række andre eksempler. Jeg har samlet dem sammen lige fra 1984, hvor Poul Schlüter var statsminister, og der har hvert eneste år været omlægninger af statslige aktiver, herunder salg af statslige aktiver. Så hele den handbulle, vi har skullet høre på i formiddags, og som vi nu også har hørt fra Dansk Folkepartis ordfører, vil jeg klart tilbagevise som hykleri.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er jo et stærkt ord at bruge. Tillad mig derfor at konstatere, at Dansk Folkeparti agter, når vi er i Folketinget efter næste valg, og når vi får mulighed for at have indflydelse på den finanspolitik, som skal føres, at have det helt klare mål, at driftsindtægter og -udgifter skal hænge sammen, og at engangsindtægter, eksempelvis fra salg af statslige aktiver og privatiseringer, som vi er meget stærkt tilhængere af, går til en nedbringelse af statens alt for store gæld.

Det må være et mål, og det ærgrer mig, at økonomiministeren konstatere og bruger det argument, at det jo er sket i alle de år, økonomiministeren kan huske. Jeg kan huske, at det var nogenlunde samme argumentation, finansministeren brugte ved førstebehandlingen af forslaget for finanslov for 1997. Det kørte også på det der med: Jamen hvad var der odiøst i, at man gjorde sådan her? Hvad var der odiøst i, at man fandt sådan nogle ekstraordinære indtægter, for det havde man jo altid gjort?

Det er den tilbageværende holdning, som jeg synes er beklagelig. Og det er derfor, jeg synes, at der skal være en helt anden offensiv strategi end den, regeringen lægger op til, for at få det her til at hænge sammen.

Otto Steenholdt (V):

Det var meget tilfredsstillende for det grønlandske Landsting og landsstyre, da den danske stat og Grønlands hjemmestyre den 21. april 1995 blev enige om en 3-årig aftale om bloktilskud fra Danmark til Grønland for perioden 1996 til 1998.

Det var betryggende for Grønland, at de årlige tilskud blev fastsat ved lov, og at det reguleres med 1 pct. i de næste par år. 1 pct. er tilsvarende den gennemsnitlige pris og lønregulering på statens driftsbudget for det pågældende år. Med alle de beregningsregler er bloktilskudsstørrelsen til Grønland i år blevet til 2,5 mia. kr.

Dette bloktilskud er altid meget kærkomment for Grønland, som har meget begrænsede erhvervs muligheder i forhold til andre dele af rigsfællesskabet. Må jeg på vegne af den grønlandske befolkning udtrykke min inderligste tak til den danske befolkning, da dette tilskud har en stor betydning for den grønlandske økonomi.

Landstinget har behandlet sin finanslov hvert efterår på sit ordinære møde. Det gjorde man også i oktober måned i år. Den vedtagne finanslov giver udtryk for en fortsættelse af den øko-

nomiske politik, som blev fastlagt i aftalen om landstyre samarbejdet mellem Siumut og Atassut, og som også blev udtrykt i finansloven for 1996.

Jeg vil karakterisere den grønlandske finanslov for 1997 således:

For det første: En afbalanceret finans- og gældsafviklingspolitik, der skal sikre en fortsat stabilitet i de økonomiske rammebetingelser for den samfundsøkonomiske udvikling.

For det andet: Den indeholder erhvervs- og strukturforbedrende initiativer med henblik på at sikre en langsigtet vækst i indkomstgrundlaget.

For det tredje: Dens formål er en solidarisk velfærds- og beskæftigelsespolitik.

Danmark behøver ikke at være ængstelig for, hvordan og hvorledes bloktilskuddene anvendes. I Grønland har den økonomiske styring aldrig været bedre, end den er i dag.

For folketingsmedlemmerne her i salen vil jeg prøve at anskueliggøre bloktilskuddenes betydning for Grønlands økonomi og ikke mindst for det grønlandske samfund.

Da Landstinget vedtog Grønlands Landstings finanslov for 1997 viste det sig, at Danmarks tilskud dækker 62 pct. af de samlede budgetterede grønlandske indtægter. Grønlands vigtigste indtægtskilde, fiskeriet, er så sårbar over for svingninger i såvel de naturgivne ressourcer som i verdensmarkedspriserne, at det er uregneligt fra år til år. Derfor er bloktilskuddene fuldstændig uundværlige for det grønlandske samfund. Det er kærkomment, og det er stærkt stabiliserende for den grønlandske økonomi.

For første gang i mit lange medlemskab af det grønlandske Landsting har jeg i efteråret overværet debatforslaget om en undersøgelse af muligheden for Grønlands selvstændighed fremsat af et politisk venstrefløjsparti. Et meget stort flertal af Tingets medlemmer svarede enstemmigt, at denne tanke er en umulighed, ikke mindst på grund af Grønlands økonomiske afhængighed af Danmarks årlige bloktilskud.

På vegne af Landstingets flertal vil jeg sige, at jeg under debatten fik det indtryk, at båndene aldrig har været så stærke mellem Grønland og Danmark som i disse år, hvor de to største grønlandske partier, Siumut og Atassut, udgør landstyrekoalitionen.

Selv om rigsfællesskabet fungerer tilfredsstillende, vil jeg sige, at grønlandernes glæde over for Danmark, bliver mere mærkbar, når bloktilskuddene hvert år stabiliserer den grønlandske

økonomi, samt når Danmarks landshold i fodbold og Danmarks håndboldpiger bliver mestre, enten i Europa eller ved de olympiske lege. Hermed en varm hilsen til håndboldpigerne fra os i Grønland. Vi var meget glade for deres besøg i Grønland i år, hvor de mødte de grønlandske idrætsfolk. Det blev et uforglemmeligt minde for dem.

Under åbningsdebatten henvendte jeg mig til kulturministeren om endnu et presserende problem, nemlig udbetalingen af tips- og lotto midler til Grønland. Kulturministeren har skriftligt besvaret mit indlæg. Ved en nærmere undersøgelse viste det sig, at problemet stadig væk ikke er blevet løst.

Ifølge regeringens lovkatalog agter regeringen at fremsætte et ændringsforslag til tips- og lottoloven med henblik på, at Grønland får den del af afgiften, der beror på den grønlandske omsætning. Landsstyret har over for Skatteministeriet meddelt, at det foreløbige udkast til ændringsforslaget er helt uacceptabelt, da det fremgår af teksten i lovkataloget, at det kun omhandler afgiften, som udgør 16 pct. af omsætningen.

Vi har den opfattelse, at Grønland skal have såvel omsætningsmidlerne, ca. 9 pct. af omsætningen i Grønland, og af overskudsmidlerne, ca. 17 pct., samt af afgiften ca. 16 pct. Vi ved, at der i Danmark uddeles ca. 26 pct. af omsætningen til tilskudsmodtageren, og staten får ca. 16 pct.; resten går så til administration og gevinster. Som situationen er i øjeblikket, går ca. 16 pct. af omsætningen i Grønland til tilskudsmodtagere i Grønland, mens de resterende går til tilskudsmodtagere i Danmark eller til den danske stat.

Så vidt jeg ved, bliver den varslede lovændring udskudt til engang i 1997, og da lovrevisionen ikke er kommet endnu, må den gamle aftale stadig gælde mellem Kulturministeriet, Grønlands hjemmestyre og Danmarks Idrætsforbund.

Aftalen fra 1993 siger nemlig, at Grønlands Idrætsforbund skal have samme andel af Dansk Tipstjenestes omsætning i Grønland, som det samlede idrætsområde får af omsætningen i Danmark. Aftalen forudsætter, at denne skal gælde, indtil Grønland bliver direkte omfattet af tips- og lottoaftalen i forbindelse med en revision.

Ifølge undervisningsministerens skrivelse har arbejdsgruppen fra 1996 under Finansministeriet med deltagelse af bl.a. Rigsrevisionen anbefalet, at acontoudbetalinger ikke bør dække udgif-

ten for mere end et kvartal. Denne anbefaling har ramt Grønlands Idrætsforbund hårdt. De mangler penge, da de endnu ikke har fået den sidste rate udbetalt. Danmarks Idræts-Forbund har allerede fået alle deres tips- og lottopenge for 1997 på én gang.

Der er for mig tale om en forskelsbehandling, hvis Grønlands Idrætsforbund stadig skal fortsætte med at få udbetalt sit tilskud af tipsmidlerne kvartalsvis, og altså også i 1997. Hvad vil kulturministeren svare, hvis jeg ønsker, at Danmarks Idræts-Forbund og Grønlands Idrætsforbund skal behandles ens?

På traditionel vis vil jeg rette en tak til Folketingets Præsidium, ministre og folketingsmedlemmer, som har besøgt Grønland i 1996. Vi er altid glade for at modtage jer og drøfte de fælles arbejdsopgaver landene imellem.

Grønland ønsker jer en rigtig glædelig jul samt et lykkebringende arbejdsår i 1997.

Jacob Haugaard (UP):

Indledningsvis vil jeg påpege, at debatten i dag minder om to rivaliserende fodboldhold, der ved et uheld er blevet lukket ind i det samme omklædningsrum. Begge parter kender spillers regler, men mener hver især, at de er de bedste.

Lad mig præcisere, hvad jeg mener, med en lille anekdote. En ældre dame – hun hedder Sara, er polskfødt jøde, moskvatro kommunist – ligger syg på hospitalet, hvor hun får besøg af en glødende ungmunk. Efter en del snak siger den unge mand til Sara: »Sara, vi kommunister har aldrig lavet nogen fejl, vel?« Hvorpå hun tænksomt svarer: »Jo, vi har lavet én fejl. Vi troede, vi havde ret.«

Det er vel essensen i demokrati.

Hvis vi skal overføre det her til gårdsdagens debat om Den Sociale Pensionsfond, burde vi gøre klart over for de danske pensionister, at de 150 mia. kr. ikke tilhører pensionisterne, men staten, og så handle derefter og i bred enighed – jeg mener bred enighed – føre disse penge tilbage til statskassen og så fremover ikke bruge den slags skjulte skattestigninger og bilde folk ind, at de har hånds- og handleret over disse monstroser beløb.

I politik bliver vælgerne lovet alt, hvad de ønsker sig. Det er derfor, jeg lovede godt vejr.

Hvis vi f.eks. tager Venstre, så lover de, at alle kan gøre, hvad de vil, uden at der er nogen, der vil blande sig. Der kan jeg sige, at liberalisme er for velbeslåede mennesker. Er det ikke som at love godt vejr?

Hvis vi f.eks. tager Enhedslisten, så lover de mere og større understøttelse og kunstige job, der virker endnu mere ægte. Er det ikke som at love godt vejr?

Socialdemokraterne siger, at alle er lige og vi sagtens kan tjene kassen uden at satse vores liv. Er det ikke som at love godt vejr? Det vil jeg mene.

Der er én ting, der undrer mig her ved finanslovforhandlingerne. Det er den måde, vi sparer på herinde. Nu kommer jeg med et tænkt eksempel. Lad os sige, at underskuddet på finansloven f.eks. er 10 mia. kr., og så viser det sig ved regnskabsårets slutning, at underskuddet kun er 5 mia. kr. Så siger vi, at vi har tjent 5 mia. kr. Det er godt nok en underlig måde at tjene penge på. Det er det godt nok. Så kunne jeg da også tjene en milliard på en eftermiddag. Jeg ved, at det eneste, man med sikkerhed kan sige om et budget, er, at det ikke holder.

Økonomisk står vi i dag over for en stor udfordring. Der er sektorer i samfundet, der ikke kan rationaliseres, ligesom fabrikker og den slags kan. Vi kan f.eks. ikke rationalisere social og sundhed, undervisning og kultur. I de her tre sektorer er det ikke rationalisering, der skal til, men prioritering. Vi må vælge, og hvert valg koster penge, rigtig mange penge endda.

Vil vi f.eks. hjælpe de psykisk syge, koster det mange penge. De forkromede idealer, vi har i psykiatrien, svarer jo til, at der skal være én person pr. patient. I stedet prøver vi at dække os ind ved at sende dybt ensomme mennesker ud i Digterparken i en etværelseslejlighed med køkkenniche og med sporadisk tilsyn.

Hvorfor ikke melde klart ud angående distriktspsykiatri, pasningsgarantier og venteliste-garantier og fortælle folk, at det, vi har nu, har vi knap nok råd til? Så har folk dog noget at gå efter, i stedet for at vi bilder de pårørende og patienter og forældre ind, at samfundet tager sig af alt. Giv nu folk en chance, så de får mulighed for at tage det her højtbesungne ansvar for deres medmennesker.

Sådan lidt uden for finansloven vil jeg gøre jer opmærksom på, at jeg har været skyld i, at befolkningen igen interesserer sig for det politiske liv, og den effekt har I soldet op. Politikere har deponeret deres sjæl i banken, kunstnerne deres sjæl i Kulturministeriets forkontor, skolelærere og pædagoger har taget børnene som gidsler, mens befolkningen sidder apatisk langs vejene som limsniffende indianere i Montana. Lad os nu slå os lidt i tøjret.

Så er der noget, der bliver brugt meget herinde. Vi snakker nemlig meget om, at vi er bange for velfærdsstaten, og hvad der skal ske med den. Jeg mener ikke, vi behøver at være så bekymrede for velfærdsstaten. En velfærdsstat er noget, man naturligt får, når der ikke er befolkningstilvækst, når vi har en stabil boligmasse, og når vi kan brødføde os selv. De tre ting opfylder Danmark, så vi kan simpelt hen ikke undgå velfærdsstaten, ligegyldigt hvor store anstrengelser, vi gør os her på Christiansborg.

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt forholde mig til den diskussion, som hr. Jes Lunde havde med fru Pia Gjellerup om dette års finanslov i forhold til sidste års finanslov, og jeg vil alene belyse det ud fra arbejdsmarkedsforholdene. Når jeg ikke kunne gøre det som en kort bemærkning, skyldes det, at det var fru Pia Gjellerup, der havde en kort bemærkning til hr. Jes Lunde, og det er jo lidt vanskeligt for mig at gå ind og tage en kort bemærkning til hr. Jes Lunde. Sådan er forretningsordenen; det er udmærket.

Uenigheden var, om dette års finanslov er en god finanslov, fordi vi har sidste års finanslov som forudsætning. Det var fru Pia Gjellerups synspunkt. Hr. Jes Lundes synspunkt, og det er ikke overraskende også mit synspunkt, er, at dette års finanslov er en udmærket finanslov til trods for sidste års finanslov.

Når vi siger, at dette års finanslov er en god finanslov og understreger: til trods for sidste års finanslov, er det også, fordi vores forudsætninger for at lave en god finanslov selvfølgelig har nogle begrænsninger i forhold til, hvad der er lavet tidligere. Det, vi godt vil understrege i den forbindelse, er nogle af de ting, som tidligere er lavet på arbejdsmarkedsområdet, og som vi ikke har kunnet røre ved. Det ved vi godt, for det er en del af forligsgrundlaget, og det betyder så også, at der er en række ting, som kører videre, fordi der er en gammel aftale og regeringen holder aftaler. Det er så somme tider måske tvivlsomt, om nogle af dem, regeringen har indgået aftaler med, er klar over, at der er nogle aftaler, de skal overholde. Det gælder ikke os.

Det første, jeg vil nævne, er, at man sidste år stort set fjernede alle muligheder for at tage uddannelse på dagpenge. Vi har ikke noget imod, at man kiggede på ordningerne for at se, om der var noget af det, der ikke var tidssvarende eller hensigtsmæssigt, men vi synes ikke, at den måde, man skar på, var rigtig. Vi har i år

fået en lille ændring, som vi er glade ved, men altså kun en lille ændring i forhold til det, at man ikke kan tage en uddannelse, når man er på dagpenge.

Det andet er omkring puljejob, jobtræningsordninger, hvor vi synes, det er en dum omvej at gå i forhold til at skaffe regulære job, og det var konkret dér, hr. Jes Lunde og fru Pia Gjellerup var uenige. Vi mener, at det at lave puljejob og derefter give et tilskud til, at man kan komme over i regulære job, kun er en afhjælpning af et problem. I virkeligheden skulle man være gået den direkte vej.

Det tredje er det, der træder i kraft pr. 1. januar, nemlig den såkaldte 52-ugers-regel, som betyder, at det er sværere at være i a-kasse. Jeg ved godt, at man har haft et år til at indstille sig på det, men vi synes under alle omstændigheder, at det er uhensigtsmæssigt; det vil være en fordel, at folk er i a-kassesystemet.

Vi ved ikke, hvor mange det rammer. Arbejdsministeren sagde for et års tid siden 750 – jeg har et sted for nylig set, at det skulle være et tal, der var givet på det tidspunkt. A-kassernes Samvirke siger 11.500. Der er det sådan, at A-kassernes Samvirke som regel altid skyder højt, for så er man da sikker på, at der er nogen, der hører én i første omgang. Problemet er nok, at hvis man skyder alt for højt, er der ingen, der tror på det alligevel. Men et eller andet antal kan i hvert fald nok komme i klemme.

Det fjerde er, at man afskaffede overgangsydelsen, selv om den alligevel skulle løbe ud. Det er klart, at overgangsydelsen var en foranstaltning, som man vel ikke skulle have i tid og evighed, fordi det at gå fra arbejdsmarkedet i 50-års-alderen forekommer urimeligt. Det tror jeg også en hel del af de tilstedeværende synes.

Det femte er det, at unge under 25 år skal på halve dagpenge efter et halvt års forløb. Det kan for nogle ikke være det store problem, men det er det i hvert fald for dem, der har nogle forsørgerforpligtelser. Unge under 25 år er ikke ens. De er ikke alle lige unge.

Det sjette er, at mange af de uddannelsestilbud, der gives i henhold til ungeindsatsen, ikke er lige kvalitativt gode, langtfra. Mange af dem er bare etableret i forhold til det, der skulle laves.

Det syvende er noget, som også træder i kraft nu, nemlig positivlisten, som bliver mere indskrænket i forhold til, hvem der kan få uddannelsesorlov, og hvad det kan bruges til.

Der er en række ting, som var der sidste år, og som ikke er der i år. Det er derfor, vi fremhæver dette års finanslov som noget helt særligt i forhold til de tidligere års finanslove.

Det, det lykkedes for os, er jo at lave en række ting, som regeringen også var med på at lave, nemlig noget, der afbøder virkningen af tidligere ting. Det ændrer det ikke, fordi der er forlig på det og regeringen mener, at det, man har lavet tidligere, er rigtigt. Men det afbøder nogle ting, ved at man sørger for, at der bliver flere uddannelsespladser, ved at man sørger for, at der kommer flere penge til uddannelsesområdet, synspunkter, som vi og regeringen kunne forhandle os til rette om, og det betragter vi som enormt positivt i den her forbindelse.

Det er også derfor, vi kan stemme ja til dette års finanslov, og det er jo ikke noget, SF gør sådan hvert år. Sidst, vi gjorde det, var i 1982. Da fik vi det ud af at stemme for finansloven, at vi holdt liv i en regering. Sådan var det kutyme og tradition dengang. Man forhandlede jo ikke indholdet i finansloven. Det var ligesom et budget, man sagde ja eller nej til, og så lavede man de politiske aftaler i løbet af året. Her kædes der en masse ting sammen med finansloven.

Så i år stemmer vi for finansloven, og vi får en række indrømmelser, som vi og regeringen er enige om, og det er vi godt tilfredse med, netop ihukommende, at det altså er 14 år siden, at vi sidst stemte for den, hvor vores eneste indrømmelse var, at vi fik regeringen til at blive siddende, men kun lidt længere, fordi regeringen ret hurtigt valgte at gå af. Vi regner altså med, at regeringen denne gang vil holde lidt længere end den regering, vi sørgede for blev holdt i live i 1982. Den holdt for kort efter vores opfattelse.

Svend Erik Hovmand (V):

Ved brug af en af ministrenes sproglige nyskabelser vil jeg tillade mig at sige, at vi har en bøvlet regering.

En bøvlet regering, fordi vi i de seneste år har oplevet, at regeringen har været meget optaget af at fjerne de administrative byrder, og ikke mindst erhvervsministeren har talt meget om bøvlet, som hun siger. Vi skal af med bøvlet, siger erhvervsministeren. Og hun kommer med den ene plan efter den anden.

I forgårs kom jeg til at tænke på Storm P., som et sted lader Perikles sige: Det er udmærket med alle disse planer, bare jeg vidste, hvor jeg havde lagt dem. Og sådan er det også med regeringen. Erhvervsministeren har mange udmærkede pla-

ner til at begrænse de administrative byrder, men de andre ministre ved åbenbart ikke, hvor de har lagt dem. De har nok smidt dem væk. Det er faktisk, lige siden regeringen tilfødte, gået den forkerte vej med de administrative byrder.

Noget af det første var skattereformen, som var et lammende anslag mod private virksomheder, med større skattebyrder, flere afgifter, vanskeligere generationsskifte, mere bureaukrati osv., osv.

Så er der de grønne afgifter, som er en særskat på danske virksomheder, som var et særligt raffineret initiativ til at få øget de administrative byrder. Mange erhvervsdrivende og offentligt ansatte har nu brugt et par år på at finde ud af, hvordan de skal måles, beregnes, og man er langtfra færdig med opgaven endnu.

Men kreativiteten med hensyn til at finde på nye administrative byrder standser slet ikke her. Selv om regeringspartierne på vores initiativ i øvrigt indvilgede i at begrænse de administrative byrder i finanslovsforliget for to år siden, er nye byrder kommet til i et større omfang, end der er sket lettelser.

Erhvervsministeren dokumenterede det selv. Danske virksomheder bruger hvert år 22 mia. kr. på administrative byrder – det svarer faktisk til prisen for en Storebæltsbro – eller 50.000 kr. for hver virksomhed, og det tal vokser år for år. Alene sidste år voksede det med 400 mio., og det bliver ved. I år er byrderne steget med, hvad der svarer til 0,7 pct. af lønsummen. Dertil kommer regeringens ny finanslovaftale, den aftale, som man nu har indgået med venstrefløj.

Alene inden for de sidste uger har vi set en række eksempler på forskellige ministres opfindsomhed med hensyn til at pålægge nye administrative byrder. Jeg vil bare her fremhæve tre eksempler – hvis jeg må påkalde mig finansministerens opmærksomhed også!

Det første eksempel drejer sig om, at finansministeren har ændret regler for feriepenge, således at der fremover skal indbetales hver måned i stedet for én gang om året eller én gang pr. kvartal som i dag. Det giver mere administration til virksomhederne plus et økonomisk rentetab på 170 mio. kr. om året.

Det andet eksempel: arbejdsministeren og socialministeren har som følge af sidste års finanslovsforlig udarbejdet nye regler for et ATP-bidrag på sygedagpenge. Staten får vel en 10-15 mio. kr. hjem på den konto, men det koster arbejdsmarkedet mindst lige så meget at

administrere ordningen. Jeg spørger mig selv, nu da arbejdsministeren sidder her i salen, hvad der er klogskaben i at gennemføre sådan noget administrativt bøv. l.

Og det tredje eksempel, jeg vil nævne, er, at skatteministeren, som jo næsten daglig finder på nye byrder, netop har udsendt en flere sider lang vejledning for at fortælle, hvordan hans nye arbejdsmarkedsafgift for arbejdsgivere på 0,19 pct. af lønsummen skal administreres. Jeg vil bare sige, at hvis der fandtes en karakter-skala for bøv. l, så ville denne sag være tæt på at få 13. Jo, man kan vist godt tillade sig at sige, at vi har en bøv. let regering for nu at bruge erhvervsminister Mimi Jakobsens egne ord.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Når man nu har lyttet til den tale, som hr. Svend Erik Hovmand har holdt her, så kunne man jo få et billede af, at det er virkelig slemt at drive virksomhed i Danmark, og at den regering og det folketingsflertal, der har haft ansvaret de seneste år, virkelig har mishandlet erhvervs-livet.

Så må jeg sige til hr. Svend Erik Hovmand, at erhvervslivets ledere og dem, der investerer i erhvervslivet, jo virkelig er tungnemme i forhold til hr. Svend Erik Hovmand, for det har de slet ikke opdaget; de synes slet ikke, det er så ringe endda. Ellers ville det jo være dybt mystisk, hr. Svend Erik Hovmand, at fondsbørsens totalindeks den 4. januar 1993 lød på 75,27, men pr. den 2. december 1996 lyder det på 458,47.

Se, hvis det nu var sådan, at man mishandlede danske virksomheder i den stil og grad, som hr. Svend Erik Hovmand just har berettet om, så er det jo, må man sige, kun tåber, der opfører sig sådan, at de får kurserne i vejret i den grad.

I stedet for at gå ned i disse mange enkeltheder, som hr. Svend Erik Hovmand har pindet ud, men som det jo ikke er muligt at tage fat i for en kort bemærkning, vil jeg bede hr. Svend Erik Hovmand forklare mig, så jeg kan forstå det, hvad er det, der har fået de dér folk, der køber aktier og investerer i danske virksomheder, til hele tiden at skrue kursen op, efter at vi fik en ny regering den 25. januar 1993, efter at vi har fået nye beskatningsregler, efter at vi har fået grønne afgifter, efter at vi har fået overskud i vore virksomheder, så de nu også betaler skat i stedet for at trille rundt med underskud?

Kan hr. Svend Erik Hovmand ikke ligesom hjælpe med at forklare mig: Er de mennesker, der køber aktier, fuldstændig forkert skruet sammen i hovedet?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Vi er jo mange, som også tidligere har hørt det indlæg, hr. Svend Erik Hovmand her leverede, og vi har også ofte hørt, hvordan partiet Venstre går meget op i lettelse af de små og mellemstore virksomheders omkostninger.

Der er bare nogle af os, der blev noget forundrede, da vi her på det seneste så, at partiet Venstre sammen med Det Konservative Folkeparti ikke kunne medvirke til, at gartnerne lempes i forbindelse med CO₂-afgiften, at man, fordi man er principielt modstander af CO₂-afgiften, ikke kunne medvirke til en mindre bøv. let afgift, men at man af ideologisk principrytteri undlod at stemme.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Svend Erik Hovmand, om partiet Venstre vil indtage den samme holdning, når vi efter nytår får energiministerens forslag om tilskud til energibesparende foranstaltninger, hvorved man nedsætter bagatelgrænsen fra 10.000 til 2.000 kr., til behandling her i salen. Det er et ønske, som er meget højt prioriteret af bl.a. Håndværksrådet. Vil partiet Venstre også dér undlade at stemme og dermed ikke medvirke til at lempe omkostningerne for de virksomheder, som man åbenbart er så meget optaget af?

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

At den socialdemokratiske skattepolitiske ordfører hr. Buksti åbenbart ikke er klar over, at vi er modstandere af CO₂-afgiften af konkurrence-mæssige hensyn, beklager jeg selvfølgelig meget; men det ændrer altså ikke det forhold, at vi synes, det er en urimelig særskat på dansk erhvervsliv.

Men det, der kalder mig frem nu, er såmænd ikke hr. Bukstis bemærkninger, men det er først og fremmest hr. Stavads bemærkninger.

Se, allerførst vil jeg sige, at hvis hr. Stavad kiggede lidt over på den anden side af sundet, så ville han dér kunne se et land, som har været igennem en udvikling, der har været utrolig turbulent i de seneste år. Igen gennem flere år kunne man ligesom i Danmark konstatere sorte tal på bundlinjen i virksomhedernes regnskaber. Det så flot ud, det var fint, investeringslysten i akti-

erne var stor, alt gik tilsyneladende godt. Det, man imidlertid ikke havde været opmærksom på, var, at flere og flere af de svenske virksomheder hentede deres penge fra investeringer i udlandet og ikke i Sverige, og lige pludselig eksploderede det, og så fik man stigende arbejdsløshed og konkurser. Og vi ved, hvordan det så er gået.

Jeg vil gerne sige til hr. Stavad, at den situation, som vi oplever i Danmark i øjeblikket, jo er en situation, hvor investeringslysten i Danmark er mindre end danske virksomheders investeringslyst i udlandet.

Når hr. Stavad er så optaget af at læse statistikker, så burde han også interessere sig lidt for, hvordan erhvervs klimaet i Danmark er. Hvor stor er lysten i udlandet til at investere i Danmark, det land, som har den største samlede erhvervs- og aktionærbeskatning i Europa?

Og hvis hr. Stavad er i tvivl om, hvordan danskernes interesse er for at investere i private virksomheder, ja, så burde han interessere sig for de statistikker, der er lavet på det område. Teknologisk Institut har f.eks. lavet en undersøgelse, som viser, at der ikke er noget andet land i hele Europa, hvor lysten til at starte en ny virksomhed er så ringe, som tilfældet er i Danmark. Vi har bundrekord, hr. Stavad. Så kom ikke og sig, at vi har et godt erhvervs klima.

Formanden:

Så er det hr. Stavad, hr. Duetoft og hr. Buksti for korte bemærkninger, der som bekendt er på 1 minut.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Det blev jo ikke mindre mystisk af det forsøg, som hr. Svend Erik Hovmand gjorde på at svare. Nu forstod jeg det nærmest sådan, at hr. Svend Erik Hovmand mener, at problemet er, at det faktisk går godt i virksomhederne, at der er sorte tal på bundlinjen, at der er interesse for at købe aktier, og at de derfor stiger, og at der er mange, der gerne vil investere i aktier, fordi de har overskud, fordi det går ganske godt, hvorimod hr. Svend Erik Hovmand var langt mere tryk i den periode, hvor han var i regering, hvor vi så tvangsauktioner, hvor vi så konkurser, hvor vi så røde tal på bundlinjen, hvor der ikke blev betalt noget særligt i hverken erhvervs- eller selskabsskat. Jeg må næsten forstå det sådan, når hr. Svend Erik Hovmand

fremholder Sverige i den periode, hvor det så blev svært, som et lysende eksempel.

Hvad er det, hr. Svend Erik Hovmand gerne vil fortælle os? Hvad er det, Venstre gerne vil? Hvorfor vil Venstre gerne med de skatteforslag, man har, præmiere dem, der tager pengene ud af virksomhederne, fjerner muligheder for investeringer, fjerner muligheder for at få nye produktudviklinger, for nye markeder osv.? Hvad er det, Venstre vil?

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg skal selvfølgelig ikke blande mig i hr. Svend Erik Hovmands taktik, men den er jo altså lidt underlig. Man er imod en CO₂-afgift, men når der så kommer et forslag om lempelse af den, så stemmer man i øvrigt imod det, fordi man er imod afgiften. Enhver anden ville sige, at enhver lempelse ville være en fordel i forhold til det, man var imod.

Lidt det samme gjorde man i øvrigt tidligere for så vidt angår lejeværdien. Man er for nedsættelse af lejeværdien; så kommer regeringen med et forslag til nedsættelse af lejeværdien, men det kan man ikke lide, så man lader være at stemme for det, og så bliver lejeværdien altså godt nok ændret af os andre, men uden Venstres stemmer.

Det er da en underlig taktik: Man er imod noget, og når så nogle lemper lidt i det, så vil man ikke være med til lempelsen, fordi, uha, uha, uha, vi er imod det hele. Jeg ved ikke, om hr. Svend Erik Hovmand forstår, hvad der foregår, men jeg synes i al fald, at det er underligt.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Det ligger fuldstændig i forlængelse af det, hr. Peter Duetoft lige har sagt. Det er en kilde til sand forundring for mig, at man kan have partier herinde, der er så ideologiske og så benhårde i deres opposition, at de ikke engang ser nogen fornuft i at lempe for de grupper, som de selv mener, de repræsenterer. Det gør altså, at noget af det, hr. Svend Erik Hovmand siger heroppefra, virkelig klinger som varm luft.

Til hr. Svend Erik Hovmand kan jeg oplyse: Ja, vi har registreret, at Venstre er imod CO₂-afgiften, det er gået op for os. Det, vi bare mangler at få at vide, er, hvad Venstre vil i stedet for, hvis det er sådan, at man mener, at vi skal opfylde CO₂-målsætningen, som man selv er gået ind for.

Endelig vil jeg bede hr. Svend Erik Hovmand, som går meget op i selvstændighedskultur osv., om at læse den seneste undersøgelse fra organisationen Dansk Handel & Service, hvoraf det fremgår, at af dem, der er selvstændige i dag, er der 82 pct., som vil anbefale andre at blive selvstændige. Det er altså åbenbart ikke så slemt, så det er sådan, at der ikke er noget ved det, hr. Svend Erik Hovmand.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Hr. Svend Erik Hovmand stillede sig selv et spørgsmål, som han bad mig om at svare på, og det vil jeg selvfølgelig gerne gøre. Det var vedrørende ATP-indbetalinger og gik på, om jeg eller Erhvervsministeriet skulle være specielt interesseret i at komme med bøvlede forslag til virksomhederne.

Det, det drejer sig om, er ATP-indbetalinger for syge medarbejdere. Den regel har været gældende siden 1993, så hvis der skulle være nogen virksomheder, som ikke har indbetalt, og som ikke har opdaget det før nu, så har de faktisk ikke overholdt deres lovgivningsmæssige forpligtelser.

Så har vi i forbindelse med sidste års finanslovaftale med Det Konservative Folkeparti udvidet nogle bestemmelser, men det er faktisk ikke bestemmelser, der påvirker det rent administrative. Det gjorde vi sidste år, og der er selvfølgelig lavet et nyt regelsæt for det. Det regelsæt er ikke et, erhvervsministeren har lavet; det er noget, som de parter, der sidder i ATP's bestyrelse, har udarbejdet.

Det er Dansk Arbejdsgiverforening, det er SALA, det er LO. De laver bekendtgørelserne, de laver vejledningen til virksomhederne. Det er altså parterne selv og inklusive Dansk Arbejdsgiverforening, der laver det regelsæt, som hr. Svend Erik Hovmand ikke kan lide. Jeg har også hørt, at Håndværksrådet og Dansk Arbejdsgiverforening nu ikke kan lide det regelsæt, som de selv har lavet.

Derfor indkaldte jeg til et møde her i sidste uge med direktøren for ATP, hr. Palle Simonsen, Håndværksrådet og Dansk Arbejdsgiverforening for at høre, om der var noget, jeg ikke havde været opmærksom på. Det var der ikke. Problemet svandt den dag ind fra at være så stort til at være ganske lille, fordi de jo godt ved, at de selv har ansvar for at udarbejde disse regler, så de er forståelige også for den lille håndværker. Vi er faktisk meget optaget af, at reglerne også skal være forståelige for den lille håndværker.

Men, hr. Svend Erik Hovmand, det er altså regler, der har været et år undervejs, det er regler, som har et afsæt i et forlig fra sidste års finanslov med Det Konservative Folkeparti, og det er regler, som arbejdsmarkedets parter selv udarbejder.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg sige til det sidste, at det er jo meget godt at sige, at det er regler, som arbejdsmarkedets parter selv udarbejder, men det er jo også deres pligt. De skal jo følge de politiske beslutninger, som regeringen træffer, og dem skal de altså føre ud i livet, og de skal tilrettelægge de regler, som regeringen beder dem om at tilrettelægge.

Men det er ikke ensbetydende med, at erhvervslivet synes, det er en god idé med det bøv, man nu har lagt på mange, mange, mange virksomheder. Hvis erhvervsministeren er bare den mindste smule i tvivl, så synes jeg, hun skulle interesse sig lidt for læserbrevsspalter og den debat, der i øvrigt foregår blandt mindre virksomheder.

Og må jeg så sige til hr. Ole Stavad: Jeg synes, at både hr. Ole Stavads og hr. Jacob Bukstis og ikke mindst hr. Peter Duetofts indlæg var, må jeg sige meget, meget svage, for man overser jo totalt den omstændighed – uanset hvor meget finansministeren gør sig lystig over det her – at Danmark notorisk er det land i Europa, hvor de færreste starter en ny virksomhed, at Danmark notorisk er det land i Europa, hvor det offentlige udfører mest for sig selv, hvor selvudførelsesgraden i den offentlige sektor er størst, og hvor konkurrenceevnen for private virksomheder er faldet og faldet og faldet, siden denne regering tiltrådte.

Vi har lagt op til at lempe en række af de byrder, som dansk erhvervsliv er pålagt: skatter, afgifter, i alt 6 mia. kr. At vi så også fjerner en række tilskud, javel, men det, vi ønsker, er en helt anderledes erhvervsvenlig politik, som sikrer, at lysten til at starte virksomheder kommer igen i Danmark.

Det, regeringen har arbejdet på, er at gøre det nemmere for offentlige virksomheder og svære for private virksomheder. Skattereformen var i den grad en serie af snubletråde for dem, der ville starte privat virksomhed her i landet; det tror jeg også at selv hr. Ole Stavad er klar over.

Formanden:

Ja, så tager vi den tredje og sidste omgang korte bemærkninger til hr. Svend Erik Hovmands privatistindlæg; og så går vi videre til finansministeren.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Nu er det altid godt, hvis det er sådan, at nogen har gode ideer, at prøve at se, om de har forsøgt at realisere dem.

Hr. Svend Erik Hovmand havde sammen med sine partifæller i Venstre og fællerne, De Konservative,ovre på den anden side af gangen regeringsmagten i 10½ år. Måtte jeg spørge hr. Svend Erik Hovmand: Var der flere, der startede privat virksomhed i den periode? Var der færre konkurser? Var der større overskud? Nej, tværtimod, hr. Svend Erik Hovmand, var det omvendt.

Hvad var det, der på tidspunktet for regeringsskiftet – hvis hr. Svend Erik Hovmand et øjeblik vil tænke tilbage til januar 1993 – prægede situationen? Det var tvangsauktioner for parcelhuse, det var konkurser for virksomheder, det var underskud med røde tal på bundlinjen, det var problemer med virksomhedslukninger; og så siger hr. Svend Erik Hovmand, at det er den politik, han vil tilbage til.

Måtte jeg så stille det lille spørgsmål: Når nu man er så bekymret over, at der ikke starter nye virksomheder, sådan små selvstændige virksomheder, hvorfor foreslår man så hjemmeservice afskaffet? Det er formentlig det forslag, som vil lukke det største antal nye små virksomheder, der er oprettet inden for de sidste par år.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Når man hører hr. Svend Erik Hovmand her tale om »svage indlæg« – jeg tror, han karakteriserede både hr. Stavads og mit indlæg som svage – så er det klart, at det giver anledning til eftertanke, når vi her har at gøre med en virkelig kender af begrebet.

For hvad er det, hr. Svend Erik Hovmand giver udtryk for her? Det er jo lige præcist, at man vil ét, men når så man skal til at tage stilling til noget med CO₂-afgiften, så er man imod. Jeg er sikker på – eller det er måske et spørgsmål – at hvis vi kom med et forslag om at ophæve CO₂-afgiften, så ville hr. Svend Erik Hovmand også være imod, fordi han overhovedet ikke vil tage stilling til det, som det handler om.

Men har hr. Svend Erik Hovmand i sin tankevirksomhed omkring det, at der ikke er så mange, som starter selvstændig virksomhed i Danmark som andre steder, tænkt på, at det måske hænger sammen med, at man nogle af de steder, hr. Svend Erik Hovmand sammenligner med, Tyskland f.eks., har en tryghed i ansættelsen, som gør, at når arbejdsgivere ansætter folk, så kan de ikke slippe af med dem igen, med det resultat, at man har en tendens til at ansætte folk som selvstændige – og dermed at en af forklaringerne er, at i Danmark har man et så fleksibelt arbejdsmarked, at arbejdsgiverne kan frisætte arbejdskraften så let som ingenting? Men det er måske det, hr. Svend Erik Hovmand vil væk fra?

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg sige til hr. Buksti: Jeg sammenligner ikke bare med Tyskland, jeg sammenligner ikke bare med Frankrig; jeg sammenligner med hele Europa, samtlige lande i EU. Der er ikke noget andet land, der kan sammenlignes med Danmark, når det drejer sig om, hvor få der starter selvstændig virksomhed. Så enkelt er det.

Og så vil jeg sige til hr. Buksti: Jeg kan garantere for, at hvis hr. Buksti fra denne talerstol kommer med et forslag om at ophæve CO₂-afgiften, så vil han få en samlet Venstregruppes fulde tilslutning.

Og lad mig så sige til hr. Stavad: Hr. Stavad er meget optaget af, hvad der skete i fortiden, og jeg vil give hr. Stavad fuldstændig ret: der var økonomiske problemer i dansk erhvervsliv i begyndelsen af Schlüter-regeringens tid, ingen diskussion om det. Hvorfor? Fordi vi jo havde overtaget en lang, lang stribe af problemer fra den tidligere socialdemokratiske regering. Så enkelt er det.

Og så vil jeg sige, at det, vi nu oplever, er, at vi indskiber os i nøjagtig den samme problemstilling, som vi oplevede i Anker Jørgensens tid.

Hvis hr. Stavad tænker 12 måneder tilbage, så vil han opdage, at i det år, der er gået, har vi fået 10.000 færre private virksomheder her i landet, 10.000 færre. Til gengæld har vi fået mere end 10.000 flere offentligt ansatte i den samme periode. Det siger altså lidt om, hvad det er for en regering, vi har. Vi har en regering, der ønsker at fremme offentlige virksomheder og ønsker at spænde ben for privat aktivitet. Det synes jeg bare man skulle erkende – det er i hvert fald det, der er resultatet – i stedet for at

forsøge med alle de søforklaringer, som man er kommet med i dag.

Jeg vil som afslutning på denne debat sige, at vi altså kan konstatere, at erhvervsklimaet i Danmark er så ringe, at der ikke er noget andet land, der kan sammenlignes med os, når det drejer sig om at starte nye virksomheder, der er ikke noget andet land, hvor så få starter ny virksomhed, som det er tilfældet i Danmark, og at den udvikling, vi har oplevet de sidste par år, er en udvikling i retning af mere offentlig produktion og færre og færre private virksomheder.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil gerne sige tak til ordførere og andre kolleger her i Folketinget, der har bidraget til, at vi har fået en i sjælden grad oplysende politisk diskussion under den afsluttende behandling af finansloven.

Jeg skal ikke indgående gengive de kommentarer, jeg havde i går til ordførerne. Et vist overlap har der jo selvfølgelig været imellem diskussionstemaerne i går og i dag.

Jeg synes, at der fra fru Pia Gjellerup og hr. Elmquist og hr. Duetoft er argumenteret stærkt og klart omkring regeringens økonomiske politik, og hvorfor vi er godt tilfreds med de resultater, der nu tegner sig.

Hr. Thor Pedersen har jo fået en helt særlig behandling i formiddags, og jeg tror, vi står os ved at lade billedet stå.

Til fru Pia Christmas-Møller er jeg nødt til at gentage, at den fremstilling, hun har givet af forhandlingsforløbet, som desværre ikke lykkes, kun i svag grad svarer til min erindring.

Jeg skal takke hr. Jes Lunde og hr. Frank Aaen for de positive bemærkninger, der er faldet, men selvfølgelig især for den positive medvirken, den konstruktive, moderate indsats, der er gjort i forbindelse med de fingeraftryk, som de partier, hr. Frank Aaen og hr. Jes Lunde repræsenterer, har sat på aftalerne og forståelserne om dette års finanslov. Det er alt sammen noget, som vi i regeringen helhjertet kan gå ind for, og som vi mener ligger i forlængelse af ønsker, vi også har til samfundsudviklingen.

Jeg har ikke nyt at føje til hr. Kim Behnkes og hr. Thulesen Dahls fra mit meget afvigende samfundssyn.

Til hr. Steenholdt vil jeg sige tak for bemærkningerne fra Grønland, også om den ro, det selvfølgelig skaber, når vi kan lave flerårige aftaler om bloktilskuddene, som jeg ved betyder uforholdsmæssigt meget for, at det grønlandske

samfund kan køre frem med levestandarder i en takt, som sådan nogenlunde svarer til resten af rigsfællesskabet.

Jeg glæder mig selvfølgelig over, at der i dette befolkningsmæssigt forholdsmæssigt lille hjørne af rigsfællesskabet faktisk eksisterer et bredt og velfungerende politisk samarbejde. Man kunne ønske sig, at vi var lige så gode til det hernede i Danmark, men tillykke med, at det fungerer så godt i Grønland.

Hr. Jacob Haugaard gjorde nogle bemærkninger også om et tema, nemlig Den Sociale Pensionsfond, som vi fik en del tid til at gå med i går, da hr. Jacob Haugaard ikke kunne være her. Jeg er enig med hr. Haugaard i den konklusion, at alle dem, der ved, at Den Sociale Pensionsfond er en stak obligationer i statens kasse, som ingen borgere kan stille yderligere krav på, burde drage konsekvensen af det. Det ville være afklarende for debatten. Det ville fjerne meget hykleri og mange misforståelser ude i landskabet. Deri har hr. Jacob Haugaard fuldstændig ret.

Hr. Aage Frandsen gjorde bemærkninger om forskellene mellem sidste års og dette års finanslov. Jeg mener ligesom fru Pia Gjellerup, at vi med resultatet af dette års finanslovforhandlinger, det, der skal gælde for 1997, bygger på den fortsatte væsentlige styrkelse af dansk økonomis sammenhæng og fleksibilitet – for det handler arbejdsmarkedspolitikken meget om – som vi bragte et stort skridt videre sidste år. Det er klart, at der mellem regeringen og SF er betydelige forskelle i vurderingen af, hvilke instrumenter det er rimeligt at bringe i anvendelse. Det ved vi, og det har vi diskuteret tit.

Jeg vil kun opholde mig ved et enkelt punkt i hr. Aage Frandsens kommentarer og sige, at meget af det, hr. Frandsen kritiserer, er udtryk for en åbenbar politisk uenighed, men på ét punkt vil jeg sige, at hvis det er, som hr. Aage Frandsen siger, så skal det rettes:

Vi kan kun med rimelighed gøre det, vi har gjort i forhold til de unge, der ikke har fået rigtig fat på arbejdsmarkedet og ikke har fået en uddannelse – nemlig at sige til dem: Nu skal I pinedød gå i gang og på nogenlunde samme økonomiske vilkår som de fleste af jeres jævnaldrende – hvis de uddannelses tilbud, vi så leverer, har en ordentlig kvalitet, og det skal vi holde et skarpt øje med.

Jeg hørte selvfølgelig med stor interesse på den minifinanslovdebat, hr. Svend Erik Hovmand satte i gang her. Hr. Svend Erik Hovmand

gjorde sig skyldig i en enkelt forglemmelse. Han sagde, at der også var problemer med erhvervslevet i begyndelsen af Schlüterregeringens tid. Ja, der var problemer med erhvervslevet både i begyndelsen og i slutningen af Schlüterregeringens tid; faktisk var det værst i begyndelsen og i slutningen.

Det er rigtigt, som det blev påpeget af hr. Buksti, at man ikke kan foretage de dér sammenligninger med, hvor mange erhvervsdrivende der er, mellem lande, som har en vidt forskellig ansættelseslovgivning. Det er nonsens, det giver ingen mening. I Tyskland og i mange andre europæiske lande undlader man at ansætte lønmodtagere, når man skal udvide produktionen, fordi man ikke kan komme af med dem så let igen som i Danmark, når man går dårligere tider i møde. Derfor bruger man i stedet for mand-kone-virksomheder som reelt ansatte i virksomhederne, for så undgår man ansættelseslovgivningen.

Det er jo ikke udtryk for en bragende større entreprenørånd i de lande end i Danmark. Jeg tror i og for sig, at det danske system er overlegent, man skal bare huske én ting, nemlig at der er en ubrydelig sammenhæng mellem, at vi har så lempelige ansættelses- og fyringsmuligheder, og det, at vi har et ordentligt dagpengesystem, der sikrer i hvert fald de lavere lønnede i vores samfund, så de ikke, når de går ud og ind, kommer ud i en social katastrofe af den grund.

Jeg kan ikke rigtig forstå, at de borgerlige partier, til trods for at der er den sammenhæng, ustandselig på den ene og den anden måde prøver at lægge op til en forringelse af vores dagpengesystem.

Jeg tror, at skal man vurdere, hvordan erhvervslevet har det, kan man bruge de tal, hr. Stavad nævnte. Indtjeningsevnen kan jo ikke være helt tosset, når aktiekurserne er 4-5-doblet på 4 år. Der må jo være en vis sammenhæng. Situationen kan ikke være helt bøvlet, når der i private danske virksomheder, siden arbejdsløsheden var størst, er ansat omkring 80.000 ekstra nye medarbejdere. Det er vel det rigtige mål, hr. Svend Erik Hovmand. Væksten i den private beskæftigelse i Danmark i de sidste par år er en af de bedste, man kan opdrive i Europa.

Jeg skal gøre en lang række yderligere bemærkninger, og jeg håber, jeg er i stand til at gøre dem i en tone, der er tilfredsstillende for hr. Uffe Elleman-Jensen.

Jeg vil starte med at spørge: Hvad er det egentlig, de fleste af os godt kan lide ved Dan-

mark? Det viser mange undersøgelser meget om. Danskerne vil ikke undvære den frie og lige adgang til sundhed, til uddannelse, til ældreomsorg og til børnepasning. Danskerne vil ikke have færre af de her basale offentlige serviceydelser, end de har nu. De vil have en bedre kvalitet, de vil have en bedre dækning dér, hvor der er kvalitetsbrist, og hvor der er ventelister og ventetider.

Danskerne vil have en ordentlig økonomisk udligning, en ordentlig social tryghed, et godt miljø, og de er villige til at betale for det gennem forholdsvis høje skatter. Danskerne har forstået bedre end den del af deres repræsentanter, der sidder på de borgerlige oppositionsbænke, at når de nu gerne vil have de goder, den service og den tryghed, skal der også betales for det. Når det nu har udviklet sig sådan, at omsorgsopgaver, serviceopgaver og forsørgelsesopgaver, som i det gamle samfund blev varetaget inden for den private sfære, i familien, hvis de overhovedet blev varetaget, og hvis man havde en familie, nu er overtaget af det større fællesskab, så kræver det en skatteudskrivning.

De vil godt have det finansieret solidarisk. De vil ikke have det lagt over, som Venstre gerne vil, til privat forsikring, til privat brugerbetaling, for de ved godt, at så er det dem med den store risiko og den lille indkomst, der kommer i klemme, mens det er dem med den lille risiko og den store indkomst, der slipper billigt. Sådan er det jo.

Men det er klart, at med fundament i disse grundlæggende holdninger til velfærdssamfundet ønsker danskerne og ikke mindst regeringen også, at så mange som muligt selv kan få lov til at tjene deres indkomst, at så få som muligt skal være afhængige og henvist til passiv forsørgelse fra fællesskabet, og at den offentlige service, der er, er i top, velfungerende, effektiv, og at den drives med så få omkostninger, som det nu er muligt med de mål, man kræver, den opfylder. Derfor er der – det kommenterede hr. Jacob Haugaard i øvrigt også – selvfølgelig grænser for, hvor store grønthøsternedskæringer man kan lave på den service og få det samme produkt.

Det er derfor, det ikke giver nogen mening, når Venstre og De Konservative i går havde forslag på i alt 2,8 mia. kr. til nedskæring i de offentlige driftsbevillinger. Ét er, at det måske vil fjerne en halv snes tusinde arbejdspladser, men det vil også give en væsentlig dårligere kvalitet i det, der ydes borgerne fra det offentlige side.

Jeg har før sagt, også i folketingsdebatter tror jeg nok, at det er klart, vi har været igennem en udvikling, som har været præget af kvindernes store indmarch på arbejdsmarkedet, stigende skatteudskrivning, og endda har vi haft det problem, at vi ikke fuldt ud har betalt for vores velfærdssamfund, men har oparbejdet en alt for stor gæld.

Det forløb kan vi ikke gentage. Vi kan ikke blive ved med at skrue skatterne i vejret. Der kan ikke, og der skal ikke ske en fortsat stigning i skattetryk, og vi kan ikke blive ved med at stifte gæld; vi skal afdrage gæld. Men dér, hvor jeg synes, den store manipulation og det grove hykleri altid kommer ind i debatten om gælden, er, når der er nogle derovre til højre, der glemmer at fortælle, at det med den offentlige gæld ikke er noget, der er opfundet i de sidste 3 år og ikke er opfundet af socialdemokratiske regeringer, men er et produkt af den økonomiske politik, der har været ført i 20 år i Danmark og i hele Vesteuropa.

Det er noget skidt, og det skal vi gøre noget ved. Vi skal se at komme i spidsen med at gøre noget ved det, fordi vi politiske beslutningstagere i denne sal har et ansvar over for den næste generation, som skal forsørge vores generations talrige pensionister og sørge for, at vi får ordentlig folkepension, ordentlig hjemmehjælp, ordentlig sygehusbehandling. Oveni skal de så ikke også betale renterne af den gæld, vi har stiftet. Det er vores fælles ansvar, og regeringens økonomiske politik sigter på at gøre noget ved det og har givet et voldsomt bidrag til at gøre noget effektivt ved det.

Mens alle de store lande strøgler med at komme ned på et underskud på de offentlige finanser på de 3 pct., som EU har opstillet som kriteriet for god og sund økonomisk politik, tøffer lille Danmark lige så stille op over nulstregen med et overskud. Vi har bevæget stillingen på de offentlige finanser fra det år, vi overtog finansloven fra den forrige regering, hvor der var et minus på 34 i resultat, til næste år at blive et plus på 2. Det er europarekord i god udvikling, men vi skal selvfølgelig ikke slappe af. Hvis vi skal opfylde vores forpligtelser over for de kommende generationer, skal vi føle os inspireret til hurtigst muligt at komme videre.

Det med gælden har også noget at gøre med miljøet og med den samlede miljøpolitik, vi fører, så vi heller ikke dér efterlader en stor portion problemer til næste generation. Og det er meget skuffende, at de ændringsforslag, vi har

set fra Venstre og De Konservative til denne finanslov, alle sammen går i den forkerte retning, alle sammen svækker indsatsen for at være forud for fremtiden, alle sammen i praksis skærer ned på ambitionerne om en ordentlig miljøpolitik.

Der var i de sidste år af de borgerlige regeringers tid en række aborterede forsøg på at lave reformer på arbejdsmarkedsområdet, på skattepolitikens område og på mange andre områder. Vi overtog sådan set styret fra en regering, der havde fungeret som forretningsministerium de sidste par år. Det første, vi tog fat på, var de store reformer på arbejdsmarkedet og af skattepolitikken. Strukturerne skulle blive bedre, tilpasningen til de udfordringer, vi møder ude i verden, skulle blive stærkere. Det er lykkedes; men heller ikke her er vi jo kommet til enden af historien. Hvad angår arbejdsmarkedsreformen, er vi ikke engang kommet til enden af gennemførelsen af de meget vidtgående omlægninger, der er besluttet.

På skattepolitikens område kan vi se, at vi med fordel kan gå videre. Det handler ikke om at skrue skatteniveauet i vejret, men om at ændre måden at finansiere velfærdssamfundet på, så vore indtægtskilder er robuste over for dem, der manipulerer, dem, der spekulerer, og over for hele internationaliseringen. Det var præcis de temaer, vi gerne ville have talt igennem til et resultat med Det Konservative Folkeparti her i efteråret.

Når vi siger: Let på bundskatten, hæv personfradraget og skaf pengene ved at forhøje arbejdsmarkedsbidragene, er det, fordi arbejdsmarkedsbidragene, bruttoskatten, kald den, hvad I vil, er en mere robust måde at skaffe pengene på. Den er mindre følsom over for dem, der vil spekulere imod systemet. Det ligger i forlængelse af det, vi har gjort med skattereformen for 1993-98.

Det kan da godt være, hvis også nærliggende lande som Sverige reelt ligger nede på en selskabsskat på 26 pct., når man tager hensyn til forskellene i systemernes indretning, at det var nok så fornuftigt, at vi over de kommende år prøvede at finde finansiering til at komme ned på det niveau og finde den på en måde, der var rimelig afbalanceret i forhold til dem, der kunne tjene særlig meget på en sådan selskabsskattelettelse. Det var det, vi havde inde i forhandlingerne med De Konservative, og jeg var dybt skuffet over, at vi ikke kunne få hul på de temaer nu, at man uforandret er af den opfattelse, at

de temaer står på den politiske dagsorden. Det vil være nogle, som Folketinget bliver nødt til at forholde sig til i de kommende 2, 3, 5 år, fordi det er fornuftigt, hvis man vil sikre velfærds-samfundets indtægtskilder på en endnu mere hensigtsmæssig måde.

Netop derfor var det også i lyset af internationaliseringen ikke noget særlig stort offer at opgive formueskatten sidste år, men det ville have været et meget stort og uklogt offer, hvis et folketingsflertal havde accepteret lejeværdiens bortfald i år. Og det har ikke noget at gøre med, hvad man synes om de pågældende skatter, men formueskatten nåede vi kun at afskaffe, før den mere eller mindre afskaffede sig selv. De med de rigtig mange penge havde placeret dem i fonde eller havde flyttet postadressen til udlandet, og det var kun en mindre gruppe af nationalt sindede eller uopfindsomme kapitalister, der betalte formueskat. Derfor var det ikke noget stort offer.

Men ser man sådan på det, at vi skal værne om indtægtskilderne – og i øvrigt kunne man jo også have den konsistente tankegang, hr. Anders Fogh Rasmussen engang havde om beskatningen af kapitalafkast, som blev refereret så sent som i går fra Folketingets talerstol – skal man i hvert fald ikke specielt kaste sig over at lette på lejeværdibeskatningen. Det er der forskellige politiske og ideologiske opfattelser af i regeringen; her giver jeg sådan set bare den økonomiske argumentation, som vismændene også for ganske nylig har været inde på.

Det er trist, at Venstre og De Konservative så i øvrigt samtidig foreslår, at vi skal gennemføre alle de huller, der blev afskaffet i forbindelse med skattereformen i 1993. Det tager for meget tid at remse dem alle op, men aktierne er jo faldet særligt i øjnene. Det lykkedes os heldigvis at få etableret en rimelig og effektiv aktieavancebeskatning, inden kurserne gik til himmelflugt. Det, som Venstre og De Konservative bød os i går af tilbud, var så, at vi nu kunne slette en latent skat på 100 mia. kr. på aktionærer, der har tjent 400 mia. kr. Det er ikke sympatisk, og det er slet ikke samfundøkonomisk fornuftigt.

Arbejdsmarkedspolitikken har været diskuteret meget i de sidste par dage. Det er nu, den danske arbejdsmarkedspolitik – måske en af Europas mest aktive, måske Europas mest aktive – skal stå sin prøve. Det er nu, vi skal være sikre på, at vi ikke får nye flaskehalproblemer. Det er nu, vi også hos arbejdsmarkedets parter skal være sikre på, at vi kan bevare forståelsen

for, at skal det opsving, som har været i gang i de sidste 3 år, blive endnu stærkere, endnu mere bestandigt, kræver det den form for ansvarlighed, at vi husker, at man får en større realløn eller lige så stor en realløn og en større beskæftigelse med små pæne lønstigninger end med store, og at vi ikke bevilger hinanden indkomstforhøjelser ved de kommende overenskomster, der går ud over produktivitetstigningerne i samfundet.

Arbejdsmarkedspolitikken, indsatsen for opkvalificering, indsatsen for at løfte de svage, de udsatte, dem, der har været længst væk fra arbejdsmarkedet, tilbage på det rigtige arbejdsmarked, indsatsen for at forebygge flaskehalproblemer og inflation er en kerneopgave for regeringen. Det skal også følges op og ikke bare ved den fortsatte gennemførelse af den vedtagne arbejdsmarkedsreform, men også med den nye bistandslov og overvejelserne om ændringer i førtidspensionen.

Det er regeringens reformkurs, og det er deprimerende at have siddet og set på Venstres og De Konservatives ændringsforslag, der vil ødelægge hele denne aktive arbejdsmarkedspolitik og i virkeligheden dermed vore muligheder for at fastholde opsvinget, holde inflationen nede og styrke beskæftigelsen.

Det er vigtigt at få sagt igen, at i denne samlede indsats er orlovsreformen ikke en del af problemet, men en del af løsningen. Der har været gjort bemærkninger om det danske samfunds konkurrenceevne nogle gange i løbet af debatten. Om det vil jeg kun sige, at jeg tror, det er et dårligt mål for konkurrenceevne, hvis man alene kigger på, hvad konsekvenserne er af, at vi samhandler med lande, der har haft en svag eller ustabil valutakursudvikling.

Det, der er afgørende for konkurrenceevnen, det, der er afgørende for, om vi som samfund kan klare os i den stadig større udskiftning af jobbene mellem kontinenter, mellem lande, mellem verdensdele, som vi ske, og blive nettovindere i det, er en lang række andre ting, som også har med konkurrenceevne at gøre. Det er kvantiteten i vores uddannelsesindsats for børnene, for de unge, for de erhvervsaktive og hele voksen- og efteruddannelsesindsatsen.

Derfor er jeg glad for de skridt, der ekstra er taget med aftalerne om denne finanslov, også med hensyn til kvaliteten i uddannelserne, hvor erhvervsledere jo har påpeget, også over for regeringen, at der er nogle problemer, vi er nødt til at forholde os til. Derfor er jeg glad for, at det

punkt, der angår ingeniør- og naturvidenskabsuddannelserne, er med i stemmeaftalen med SF og forståelsen med Enhedslisten. Jeg må sige, at jeg har ingen form for forståelse for, som jeg så i går, at Venstre og De Konservative stemte imod den bevilling ved afstemningerne om ændringsforslag. Hvad tænkte de, da de trykkede på den røde knap?

Forskningen har vi diskuteret, og en indsats her er helt afgørende for konkurrenceevnen, men vi har fået en serie nedskæringsforslag præsenteret fra Venstre og De Konservative.

Uddannelserne, forskningen, den aktive erhvervspolitik og infrastrukturen er alle de ting, der betyder noget for, om vi bliver et vindere samfund med flere arbejdspladser og ikke et tabersamfund med færre arbejdspladser. Regeringen føler sig dybt forpligtet til at gøre alt, hvad vi kan, for at det er det første, der sker, og det er vi i gang med.

Hvordan er det så gået indtil nu? Jeg har strejftet det, og økonomiministeren har strejftet det. Ikke i 35 år har vi været i en situation, hvor det gik fremad på alle nøgletallene. Både markant opad med beskæftigelsen, fortsat lav inflation, lav rente, stabil valuta, overskud på betalingsbalancen og nu også overskud på de offentlige finanser. Meget af det er sket, en gang imellem flere ting samtidig, men aldrig det hele på en gang.

Nu sker det samtidig, og nu er det selvfølgelig, vi har det fælles ansvar for, at det ikke falder fra hinanden igen, at vi ikke gentager fadæserne fra den borgerlige regerings tid i 1986-87, ikke falder tilbage til de gamle uvaner. Dengang havde man godt nok overskud på de offentlige finanser, men inflationen brændte løs, flaskehalsene brændte sammen, og valutakassen gik der hul på. Det vil vi ikke acceptere en gang til.

Jeg har sagt et par gange i løbet af debatten, at det, der er afgørende for mig, og det, der i øvrigt er afgørende for Danmarks omdømme i udlandet og dermed også for, hvor langt vi kan få renten ned, er, at de offentlige finanser, som er upåvirket af enhver form for likviditetsstramninger og lign., er blevet så meget bedre; 36 mia. kr. bedre på 4 år.

Jeg har også sagt, at jeg ikke lægger så megen vægt på propagandaværdien eller realiteterne i, at vi også får nogle engangsindtægter, som i 1997 vil blive større end normalt, ikke på de offentlige finanser, men på statens kasseregnskab.

Omvendt mener jeg, at det ikke bare er min mulighed, men også min forpligtelse som finansminister at medvirke til, at staten får statens penge så rimelig hurtigt efter, at de er forfaldet, hvad enten det er skatteafregning fra kommunerne eller skatteafregning af feriepenge fra arbejdsgiverne, for det mindsker også, i hvert fald for det sidstes vedkommende, risikoen for restancer.

Her mod slutningen skal jeg bare for en ordens skyld huske at sige, at ikke bare er beskæftigelsen altså løftet med henved 100.000, fra det var værst, og deraf langt de fleste i den private sektor, men antallet af overførselsmodtagere er faldet år for år siden 1994. Det er ikke en kendsgerning, man kan få nogen af oppositionens partier til at vedkende sig, men det er ikke desto mindre en kendsgerning. Og det er det, til trods for at der nu modsat tidligere i vores tal for overførselsmodtagere også indgår dem, der er på orlov, og det er jo folk, der er til rådighed for arbejdsmarkedet, men som for en stor dels vedkommende er i færd med at opkvalificere sig, hvad der som sagt ikke er en del af problemet, tværtimod.

Vi har diskuteret i en fase i formiddags dette med det mere rummelige arbejdsmarked. Ikke så meget for dem, der har nedsat arbejdsevne, men dog har en arbejdsevne, men især for de ældre, og jeg kan kun her gentage, at det er regeringens opfattelse, at seniorpolitik ikke er et spørgsmål om at skære i rettigheder, men om at øge mulighederne for, at ældre kan blive, og tilskynde til, at de bliver lidt længere.

Vi kan med udgangspunkt i en af de laveste arbejdsløshedsgrader i Europa, en af de højeste beskæftigelsesgrader i Europa og et af de højeste velstandsniveauer i Europa selvfølgelig overvinde de problemer, vi har tilbage, og gøre det endnu bedre.

Men vi kan også med det udgangspunkt tillade os den luksus, som man mener det er på højrefløj, at vise international solidaritet i den størrelsesorden, vi gør det nu.

Det er ikke godt for Danmarks omdømme i udlandet at komme med forslag om nedskæringer på ulandshjælpen på et par milliarder kroner. Ikke bare er det usympatisk, ikke bare vil det ramme nogle meget alvorlige internationale aktiviteter for nogle af de allerdårligst stillede på kloden, men det er heller ikke godt for Danmarks omdømme i udlandet at komme med sådanne forslag. Godt, de ikke blev vedtaget.

Finanspolitikken er sikret, regeringens økonomiske politik er sikret, og som jeg sagde i starten, er de fingeraftryk, som vi gennem positive forhandlinger med SF og Enhedslisten har fået med, ikke i mindste måde noget, regeringen vil beklage. Dem er vi glade for, men vi er især glade for, at vi i løbet af forhandlingerne har kunnet sikre os en finansiering af det, så vi, samtidig med at vi fik disse ting ind, også kan levere en finanslov og en samlet offentlig økonomi, hvor der bliver overskud på de offentlige finanser.

Der er så blevet spurgt om, hvordan 1997 ser ud. Jeg kan kun sige for regeringens vedkommende, at vi ingen planer eller specielle appeller har til enkelte partier, for det tror jeg såmænd ikke på den store virkning af, men vi har et uforandret ønske om, at i det lovgivningsarbejde, der skal udfolde sig i 1997, vil alle deltage konstruktivt, sådan at lovgivningsarbejdet kommer til at afspejle den realitet, at vi plejer at kunne klare de fleste store sager med brede flertal, og hvis ikke der går valgkamp i utide eller smålig partitaktik i det, kan vi også klare brede løsninger.

Så jeg vil sådan set kun slutte af med at opfordre også de partier, der måske ikke har været helt i arbejdsrum her på det sidste, til at finde arbejdstøjet frem i det nye år. Vi, der tager ansvaret i denne omgang, har etableret et solidt fundament. Resultaterne vil være indeholdt i den finanslov, der vedtages lige om lidt.

Pia Gjellerup (S):

Der er sagt mange ting over de sidste 2 dages debat om tredjebehandlingen af finansloven, og nogle har måske også undret sig over, hvorfor der er blevet sagt så meget. Jeg har tidligere i dag været inde på, at det er sjældent, at vi i de senere år har haft lejlighed til at debattere Venstres og nu også De Konservatives politiske hensigter og forslag i en sammenhæng.

Det er relativt sjældent, at der kommer forslag her i salen fra dem, og når der kommer forslag her i salen, er det spredt fægtning, og når der kommer oversigter over den samlede politik, er det gerne i sommerperioder, så de ikke kommer ind i salen til en mere konkret behandling. De forslag, der så ligger i salen, har ofte ikke relation til finansloven, eller også har finansloven ikke relation til dem.

En lille oversigt over, hvilke forslag Venstre og De Konservative har fremsat om økonomiske forhold, vil vise, at der mangler en del i forhold

til de forslag, som Venstre og De Konservative stiller til finansloven. Man kan så undre sig over, at de opgiver deres aktiviteter så hurtigt, når de nu har gjort sig den ulejlighed endda at stille konkrete forslag i salen.

Men det har været en kærkommen lejlighed for os, og jeg tror for mange andre at se, hvad det er for i hvert fald brudstykker af en politik, som Venstre og De Konservative gerne ville føre, når de så forfærdelig gerne vil skifte deres titler ud fra at være tidligere regeringspartier til at blive regeringspartier.

Derfor har det været interessant at høre, hvad Venstre og De Konservative siger, og så sætte det i relation til, hvad Venstre og De Konservative gør. De siger bl.a. – det har også optrådt mange gange i denne her debat – at det skal kunne betale sig at arbejde. Et fremragende slogan! Som en anden taler også sagde, er der jo næppe nogen, der vil stemme imod det her i salen.

Hvad har Venstre og De Konservative så af forslag, der overhovedet hører til i den boldgade, som kan bevirke, at det skal kunne betale sig at arbejde? Intet andet end at vi kan finde forslag, hvorefter det skal kunne betale sig at trække penge ud af virksomhederne, og det gør det i hvert fald vanskeligere at få et arbejde.

Så siger Venstre og De Konservative: Der er brug for reformer. Og hvad er det så, vi ser? Ja, arbejdsmarkedet skal lægge ryg til nogle panikforslag om straf på uddannelsesaktiviteter inden for arbejdsmarkedsområdet, en vanskeliggørelse af dygtiggørelsen for dem, der bliver ramt af ledighed, og der er ikke nogen som helst opfølgning på andre konti i forhold til, hvad man så gør med dem, man således har ladet panikreformer gå ud over. Hvilke følgeudgifter er der til aktivering? Hvilke forpligtelser vil man ikke mere leve op til? Det er der ingen svar på fra Venstres og De Konservatives side. Ja, der er brug for reformer, kan man sige, men vi kan ikke se, at de kommer fra Venstre og De Konservative.

Der er for mange på overførselsindkomst, siger de. Med de forslag, Venstre og De Konservative gerne har villet gennemføre, vil i hvert fald tusindvis af mennesker komme ud i arbejdsløshed. Så hvis man er enig i det synspunkt, at der er for mange mennesker på overførselsindkomst, skal man i hvert fald ikke læne sig op ad, at Venstre og De Konservative vil gøre noget andet.

Der er for mange, der får for meget, selv om de godt kan klare sig selv, siger Venstre og De Konservative. Men hvis man så ser på ændringsforslagene, ja, så ser man, at de gerne vil bruge over 1 mia. kr. på, at mennesker, der slet ikke er gået på pension, som stadig er vældig aktive på arbejdsmarkedet, alligevel skal have pension, og man vil i den samme pulje finde et par hundrede tusinde kroner, oven i købet ud over at få pension også skal have et tillæg til pensionen. Så man kan sige, at dette med, at der er for mange, der får for meget, selv om de godt kan klare sig selv, i hvert fald er et synspunkt, som Venstre og De Konservative forfølger på en anden måde end den, man tror, når de udtrykker det.

Så siger de, at der skal være orden i økonomien. Men der er forslag om milliarder af kroner i konkrete skattelettelser uden synderlig konkret finansiering. Som jeg sagde i mit første indlæg her i dag, hvor jeg redegjorde lidt nøjere for det, så mangler der faktisk på en række punkter finansiering af følgeudgifter, ligesom der er undervurderede skøn over, hvor dyrt det er at give de skattelettelser, som der regnes med. Der mangler faktisk ca. 8 mia. kr.

Og så er der næsten 3 mia. kr. i uadresserede besparelser, og endelig er der de 10 mia. kr. i ubekendt engangsindtægt under overskriften »Privatisering«.

Alt i alt har vi med denne debat således fået afsløret, at i hvert fald fem af de centrale budskaber, som Venstre og De Konservative forsøger at sende til offentligheden, var der ikke bund i i ændringsforslagene. Der er ikke fundet bund i dem i den debat, der har fulgt, og man har ikke kunnet give svar på spørgsmålene, som kunne have givet i hvert fald et skær af tilforlidelighed.

Jeg synes, det er godt, at en debat kan give det resultat. Det er ærgerligt, at det var det, der blev resultatet; men det var godt, at der kom et resultat. Jeg havde hellere set et resultat, hvor man havde vist en velvilje, et engagement, en leven op til mange af de målsætninger, man reklamerer med. Desværre så fik vi det resultat, at det vil man ikke. Men det er også godt at få det at vide; så ved vi nemlig, hvor vi bestemt ikke har Venstre og De Konservative, og det er på vej mod at skabe et fortsat godt samfund at leve i.

Thor Pedersen (V):

For at jeg ikke skal glemme det, vil jeg da starte med at takke finansministeren – jeg kan se, at finansministeren endda bliver siddende i stolen under min takken.

Jeg vil bede ministeren om at bringe takken videre til ministeriet, for jeg synes, at vi også i år i Venstre – og jeg går ud fra, at det gælder alle i oppositionen i øvrigt – er blevet ualmindelig godt betjent, når det gælder at få nødvendige oplysninger og papirer udleveret hurtigt og beredvilligt, hvad der er en helt nødvendig forudsætning for, at et parlament kan arbejde fornuftigt.

Den tak skal også lyde til Finansudvalgets Sekretariat. Også i år har vi oplevet en ualmindelig hurtig og velvillig betjening af medlemmerne i Finansudvalget, og det er synd, hvis vi glemmer også at sige det herfra.

Så vil jeg bare kort sige til fru Pia Gjellerup, at alt det, som fru Pia Gjellerup efterlyser at man nu skal debattere her i salen, jo giver indtryk af, at der slet ikke har været nogen debat.

Alt det, fru Pia Gjellerup efterlyser, tager det jo ca. 2½ måned at debattere, nemlig lige præcis den tid, der er, fra finanslovsforslaget lægges frem, og til forligene er indgået, for da er den politiske situation i store træk låst fast.

Det er jo dér, den politiske ageren skal finde sted, hvor man finder ud, hvem der vil være med til hvad, og hvor stor viljen til at mødes er. Det, fru Pia Gjellerup appellerer om, er i virkeligheden den debat, der finder sted uden for salen, når vi forsøger at lave det politiske håndværk.

Derefter kan man så være mere eller mindre tilfreds med det resultat, der foreligger, og jeg må jo sige, at det er tilfredshedsgraden, der kommer til udtryk i de ordførerindlæg, der så er her.

Jeg er glad for, at økonomiministeren også er her, for jeg vil godt lige gentage, hvad jeg så håber at ministeren er opmærksom på, at vi ikke har talt imod, at man opererer med engangsindtægter. Vi har ikke talt imod, at man fornuftigvis kan afhænde statslige aktiviteter, som lige så godt kunne være i andres ejerskab. Det skal blot ikke bruges til at dække over de egentlige strukturelle problemer i dansk økonomi. Man kan altså ikke bruge en massiv indtægt i ét år til at sige: Nu har vi løst strukturproblemet. Så er det, at man putter blå i øjnene på sig selv og i øvrigt på alle dem, der lytter til politikerne.

Det får mig så til lige at give et par kommentarer til finansministeren. Det er jo sådan efter forretningsordenen, at det ikke altid er så let at få ordet, lige når man gerne ville, og så må man jo vente, til man kommer ind i anden runde.

Men jeg kan ikke forstå, hvorfor finansministeren tidligere i dag sagde: Det passer ikke, hvad hr. Thor Pedersen står her og prøver at bilde Folketinget ind. Og det, som ikke skulle passe, var, at jeg sagde, at vi her og nu har det højeste antal passivt forsørgede nogen sinde. Og finansministeren var endda så venlig at gentage standpunktet, at det skulle være forkert. Finansministeren siger, at det ikke passer, for antallet er fortsat faldende; det er faldet fra 1994 til 1995, og det er faldet fra 1995 til 1996.

De tal, jeg så har fået tjekket, siden finansministeren første gang fremsatte sin påstand, viser, at antallet af voksne, der lever af overførselsindkomster, i 1994 var 1.821.000 personer, i 1995 var det 1.826.000 personer, og her i 1996 var det 1.828.000 personer – det højeste antal nogen sinde.

Man kan også tage tallet uden pensionister, for bevægelsen ligger jo ikke i gruppen af pensionister. Der var 714.000 pensionister i 1994, 712.000 pensionister i 1995 og 712.000 pensionister i 1996. Uden pensionistgruppen er tallene altså: i 1994 1.107.000 personer, i 1995 1.114.000 personer og i 1996 1.116.000 personer. Det er personer i den erhvervsaktive alder, der lever af overførselsindkomster. Det er de tal, der er tilgængelige fra finanslovsforslaget, og de tal har vi fået bekræftet i dag i ministerierne. Så jeg må blot sige, at det, jeg sagde, var korrekt.

Så siger finansministeren også, at han ikke kan forstå, hvorfor jeg bliver ved med at sige, at statens gæld er på ca. 800 mia. kr.

Danmarks Statistik opgjorde statsgælden ved udgangen af juni måned til 798 mia. kr., og i Finansministeriets egen budgetoversigt opgøres statsgælden til syv hundred og nogle og firs milliarder kroner. Det er statsgælden. Det er den statsgæld, vi skal betale tilbage, hr. finansminister, og det er jo interessant at nævne det tal, for det er jo byrden. Det er den byrde, vi skal udskrive skatter til at kunne betale tilbage og til at kunne betale renten.

Finansministeren siger så: Jamen vi kan indregne Den Sociale Pensionsfond, og det kan man da også godt, hvis det er det, Folketinget vil, hvis man ændrer loven og beslutter at indregne eller henlægge Den Sociale Pensionsfond i statskassen. Men indtil videre er det ved

lov fastsat, at det er en selvstændig fond, der betaler realrenteafgift.

Så kan man selvfølgelig sige: Men hvad kan man bruge fonden til? Det står jo ganske klart i loven. Jeg kan citere fra rigsrevisors beretning, hvor han kritiserer den måde, som man anvender pengene på. Rigsrevisor er jo så venlig at gentage, hvad der står fondens fundats: at i henhold til lovens § 1 skal renterne af fondens obligationsbeholdning i overensstemmelse med den særlige lovgivning anvendes til pensionsforbedringer for personer, der har ret til social pension eller delpension. Man kan altså ikke bruge fondens midler til at tilbagebetale statsgælden på 800 mia. kr., medmindre man laver loven om.

Og her vil jeg gentage, at jeg synes, det er, hvad jeg vil kalde uanstændigt, at man undertrykker det, der er vedtaget ved lov i det danske Folketing . . .

Formanden:

Der foregår forhandlinger her i salen og det er fra talerstolen og ikke ude i salen! Værsgo.

Thor Pedersen (V):

Man tilsidesætter love, der er vedtaget af det danske Folketing, man tilsidesætter rigsrevisors beretning og kritik, og man tilsidesætter, hvad Folketingets partier og statsrevisorer har sagt er god lovgivningsskik og hvad man bør gøre.

Vi har hørt den radikale hr. Bjørn Elmquist sige: Nå ja, men ingen over og ingen ved siden af Folketinget. Nej, det er helt rigtigt. Et flertal i Folketinget kan udmærket undertrykke rigsrevisors bemærkninger, og det kan udmærket undertrykke statsrevisorernes bemærkninger og opfattelse; men derved bryder man fundamentalt med nogle principper, der er vedtaget af Folketinget, for at folk udenfor kan have vished for, at det går rigtigt til, og især for at et mindretal i Folketinget kan føle, at det har en beskyttelse over for den måde, som et flertal vælger at agere på.

Jeg synes, det er beskæmmende at høre en radikal sige: Nå ja, det kan godt være, at Rigsrevisionen har den opfattelse, men ingen over og ingen ved siden af Folketinget. Det er trist, at det er den holdning, der i dag præger Det Radikale Venstre, som er bundet op på, at man deltager i et regeringssamarbejde.

Pia Christmas-Møller (KF):

Hvis jeg ikke vidste bedre, så ville jeg på baggrund af fru Pia Gjellerups seneste indlæg tro, at

hun overhovedet ikke havde været til stede under den lange finanslovdebat, vi har haft i dag. Fru Pia Gjellerup bruger således hele andet indlæg på at efterlyse svar på nogle spørgsmål, som fru Pia Gjellerup selv stillede i sit første indlæg i formiddags. Må jeg ikke bede fru Pia Gjellerup om at læse udskriften af Folketingets forhandlinger i stedet for bruge Folketingets tid her i en sen eftermiddagsstund.

Jeg svarede fru Pia Gjellerup, og jeg bad tre gange fru Pia Gjellerup om at høre efter, men fru Pia Gjellerup var så dybt optaget af en samtale med en partifælle, at hun ikke evnede eller lystede at lytte efter de svar, som hun nu så ivrigt efterlyser.

Jeg vil ikke misbruge Folketingets tid ved at gentage mine svar. Jeg må bede fru Pia Gjellerup om at læse sig frem til dem. Og i øvrigt står mit tilbud ved magt: fru Pia Gjellerup kan til enhver tid få endnu en kopi af »Balance 97«, som var Det Konservative Folkepartis finanslovudspil.

Finansministerens besvarelse efterlader det indtryk, at regeringen er totalt forblændet af de resultater, den øjeblikkelige vækst fører med sig. Det er både kortsigtet og farligt.

Til trods for at finansministeren havde et langt indlæg og kom vidt omkring, blev der alligevel ikke plads til at kommentere de advarsler, som vismændene er kommet med, og som vi andre har fremlagt i dagens løb. Vi fik ikke noget at vide om, hvordan regeringen forholder sig til de grundlæggende problemer, som ligger og lurur lige under overfladen på dansk økonomi.

Vi fik ikke noget at vide om, hvad regeringen vil gøre den dag, de milde konjunkturvinde vender til stiv kuling. Vismændene peger på, at forbedringen af den offentlige økonomi alene skyldes den gunstige konjunktursituation, vi befinder os i i øjeblikket.

Jeg savner finansministerens bud på, hvad han vil gøre for at forbedre konkurrenceevnen, som er vital for hele vores samfunds fremtid, den konkurrenceevne, som er faldet med ikke mindre end 6 pct., siden Nyrupregeringen tog over.

Hvad vil regeringen gøre for at undgå, at betalingsbalancen allerede i 1998 ender på et nul? Det solide overskud på betalingsbalancen, som vi fik skabt under de borgerlige regeringer, er i 1998 sat over styr, hvis man bare lader stå til.

Jeg vil meget gerne bede finansministeren om at forholde sig til virkelighedens verden og ikke

til eget skønmaleri, for jeg mener faktisk, at det er dybt alvorligt, hvis vi ikke i tide sikrer dansk økonomi en buffer til at stå imod, når presset bliver større. Vi ved allerede nu, at energi-indtægterne fra Nordsøen forsvinder på lidt længere sigt, og vi ved også, at vi får flere ældre, som vil øge den offentlige forsørgerbyrde.

Alene de to ting vil lægge et massivt pres på både betalingsbalancen og de offentlige budgetter og det inden for overskuelig tid. Vi ved, det er nu, vi kan gennemføre de omlægninger og nødvendige reformer, som skal til. Vi kan gøre det på en god og ordentlig måde for de involverede. Men vi ved også, at jo længere vi venter, jo sværere bliver det.

Hvad er finansministerens bud på de grundlæggende problemer, som vi rent faktisk står med, og som vismændene gentagne gange har fremhævet? Vismændenes største bekymring er jo i øjeblikket den, at netop regeringen og finansministeren, som jeg kan se er dybt optaget af at tale med andre her i salen, jo ikke forholder sig til virkelighedens verden og overser de grundlæggende problemer, som popper op om ganske få år.

Det er ærgerligt, at vi står her kort før jul ved afslutningen af en lang finanslovdebat med en regering, som nægter at se virkeligheden i øjnene. Vi står over for et nyt år, 1997, hvor regeringens økonomiske sikkerhedsnet her i Folketinget består af Enhedslisten og SF, og alligevel synes finansministeren, at det hele jo går meget godt.

Jeg håber naturligvis, at finansministeren får ret, men jeg er overbevist om, at han ikke har en jordisk chance for at få ret, medmindre han er parat til at gennemføre nogle initiativer. Og hvis der er noget, den finanslov, vi om lidt stemmer om, dokumenterer, så er det netop, at statsministerens reformpause er blevet gennemført med stor effektivitet. Der er ikke skygge af reforminitiativer i den finanslov, vi vedtager om et øjeblik. Det er i virkeligheden det største problem med den.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg har hverken efterlyst debat eller efterlyst svar i mit indlæg her for et øjeblik siden. Jeg har glædet mig over, at vi har haft 2 dages fremragende debat, og jeg kunne konstatere, at vi har fået nogle meget klare svar forstået på den måde, at dels er der ting, som Venstre og De Konservative ikke kan svare på, dels er der

måske noget, de ikke vil svare på. Vi kan i hvert fald konstatere, at der på fem helt afgørende områder ikke er sammenhæng mellem, hvad Venstre og De Konservative overskriftsmæssigt siger de står for, og så det, der er indholdet i deres ændringsforslag.

Det synes jeg også er et meget klart resultat af en debat; den har jeg været meget glad for, og jeg er også glad for, at vi kan runde den af med så klare budskaber, som det lader sig gøre her.

Jes Lunde (SF):

Det har været et meget spændende finanslovsforløb i år fra først til sidst. Nogen har så sagt til mig i afslutningen af det her forløb, at nu har SF da mistet sin mødom, og mit svar har været: Hvad skulle ulempen være ved det? Jeg synes, noget af det, der har været godt i slutningen af forløbet her, har været, at Venstre og De Konservative så klart har illustreret, hvad der er deres alternativ, at de så klart har vist os, at deres plan er hårdere indgreb over for de arbejdsløse, nedskæringer i bistandshjælpen, beskæringer på ulandsbistanden og nedlæggelse af orlovsordningerne – for at få råd til hvad? Ja, for at få råd til skattelettelse til de rigeste. Over for det synes jeg, det er en meget flot aftale, vi har fået lavet, hvor vi på et økonomisk ansvarligt grundlag viser, hvordan man kan gøre en indsats imod arbejdsløsheden, skabe flere job, øge uddannelsesmulighederne og forbedre miljøindsatsen.

Finansministeren og den socialdemokratiske ordfører har så været oppe for at forsvare det, man lavede sidste år, og det er måske forståeligt nok; det havde vi vel også forventet at de ville gøre. Vi er ikke enige med dem. Vi har et andet syn på den aftale, man lavede sidste år. Men det, jeg i hvert fald vil sige i kølvandet på, at man nu forsvare sidste års sorte aftale, er: Lad nu være med at gå tilbage!

Hvis Socialdemokraterne skulle være bare en lille smule i tvivl, når man sammenligner aftalen fra sidste år med den, vi har lavet i år, så prøv da lige at spørge baglandet. Finansministeren har selv lavet en undersøgelse af borgernes holdning til den offentlige sektor. Det synes jeg er meget spændende, at man laver den slags undersøgelser. Jeg vil håbe, at det næste projekt er at lave en undersøgelse af Socialdemokraternes holdninger til de to finanslovaftaler: den fra sidste år, hvor man fjernede formueskatten og skar ned på de arbejdsløse, stillet over for den, vi har lavet i år. Jeg er ikke i tvivl om udfaldet.

Hvis regeringen har planer om at vinde det næste folketingsvalg, og det har den vel, så lyt til det gode råd at samarbejde med partier, der vil lave løsninger, der er et fremadrettet perspektiv i. Hvis man op til næste valg skal ud og forsvare skattelettelse til de rige, skal ud og forsvare sociale nedskæringer, så taber man valget, for den slags politik er der andre, der er meget bedre til; det kan Venstre og De Konservative lave meget bedre.

Hvis regeringen vil have en chance, må den fortsætte den udvikling, der er sat i gang i år, så må man lave politiske aftaler også i de kommende år og også næste år, når der skal laves finanslov, aftaler, som løser problemerne, som gør noget ved arbejdsløsheden, som giver bedre uddannelsesmuligheder, og som giver bedre miljø på et ansvarligt økonomisk grundlag.

SF er parat til den proces. Vi håber og tror på, at det er det, der kan bære fremad også ud over næste folketingsvalg. Så regeringen må besinde sig, når de begynder at snakke om brede flertal. Når de begynder at snakke om at appellere til Venstre og De Konservative, er vores råd altså: Opgiv det, det er ikke forsøget værd. Det fører kun til noget dårligt. Sats på fremtiden i stedet for i samarbejde med de nye partnere, I har valgt denne her gang.

Peter Duetoft (CD):

Her ved afslutningen af 2 dages finanslovsdebat vil jeg gerne på vegne af Finansudvalget takke embedsmændene i ministerierne for det arbejde, der er blevet gjort både i forbindelse med forhandlingerne og også i forbindelse med ministeriernes betjening af udvalget. Men specielt vil jeg gerne takke Finansudvalgets sekretariat. Der er ikke mange folketingsmedlemmer, der ved, hvor belastende en finanslov i virkeligheden er for det sekretariat. Og det er blevet mangen en sen nat, for at det – specielt i år, hvor der var mange ændringsforslag, og hvor de kom sent – kunne fungere både i forhold til udvalget og også i forhold til Folketingssalen.

Og i år har der så været den specielle situation, at Henning Vecht efter mange år med stor erfaring osv. har forladt stillingen som leder af sekretariatet, og Peter Bohlbro har taget over, og det har selvfølgelig yderligere gjort det bemærkelsesværdigt og flot, hvordan sekretariatet har arbejdet. Så på udvalgets vegne vil jeg gerne sige alle embedsmænd både i ministerierne og i Finansudvalgets sekretariat tak for indsatsen, der har gjort det muligt at komme igennem finansloven på en fornuftig måde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 129 stemmer (S, V, KF, SF, RV og CD) mod 7 (FP og DF); 5 (EL og Jacob Haugaard (UP)) stemte hverken for eller imod.

Anden næstformand (Henning Grove):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 20. december 1996, kl. 9.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.01
